

פעילות מנהלת תקומה

לשיקום ופיתוח חבל תקומה
ואוכלוסייתו

1.10.2024 | דוח ביצוע

פעילות מנהלת תקומה לשיקום ופיתוח חבל תקומה ואוכלוסייתו

דוח ביצוע | 1.10.2024

תוכן העניינים

דברי ראש המנהלת	5	דברי ראש הממשלה	4
אודות מנהלת תקומה	9	תקציר מנהלים	6
מפת מדדי ההצלחה לשיקום ופיתוח החבל		עבודת המנהלת	12
תהליכי מעקב ובקרה			
תהליכי שיתוף ציבור			
שותפויות בין מגזריות			
תמונת מצב ערב המלחמה - 6.10.2023		תמונת המצב של אוכלוסיית החבל	17
תמונת מצב בעקבות אסון 7.10.2023			
תמונת מצב נכון להיום			
פתרונות מידיים ופתרונות ביניים		עיקרי העשייה בשנת הפעילות הראשונה	
שיבה הביתה		בתהליך שיקום ופיתוח חבל תקומה	20
מבט-על: חלוקת התקציב והפרויקטים בין התחומים השונים		סטטוס מימוש התוכנית האסטרטגית	
סטטוס תקציבי בתהליך מימוש התוכנית האסטרטגית		לשיקום ופיתוח חבל תקומה	26
תחום ביטחון			
מערך בינוי, דיור ותשתיות			
מערך אדם וקהילה			
מערך כלכלה, עסקים ותעסוקה			
תחום החקלאות		נתונים על הפעילות	
תחום התיירות		בחלוקה לתחומים	34
תחום חינוך הרשויות			
תחום הביטחון הלאומי			
תחום תיעוד, הנצחה ומורשת			
סטטוס פרויקטי המנהלת לפי תחומים		לאן מועדות פנינו?	50

דברי ראש הממשלה

תושבי חבל התקומה, אזרחי ישראל כולם,

השנה האחרונה הייתה מן השנים המאתגרות בתולדות המדינה, והקשה ביותר עבור תושבי עוטף עזה. בשבת שמחת תורה, 7 באוקטובר 2023, אויבינו תקפו את יישובי הנגב המערבי באכזריות מחרידה. הם רצחו ופצעו, התעללו וחטפו, שרפו והחריבו. מאז ועד היום אנחנו משיבים מלחמה-שערה למבקשי נפשנו בשבע חזיתות, קרובות ורחוקות.

אנו מרכינים ראש לזכר החללים והנופלים במערכה הגורלית. זכרם נצור בליבנו, ודמותם מוסיפה לעורר השראה במעגלים רחבים.

ממשלת ישראל נחושה לשקם את השבר. אנו משקיעים מאמץ בלתי פוסק להשיב את חטופינו, החיים והחללים, משבי החמאס; להחזיר את תושבי הדרום בבטחה לבתיהם; להפריח מחדש את היישובים; לבנות את הקהילות; להזניק בתנפה רבתי את האזור בכל תחומי החיים.

צילום: אבי אוחיין, לע"מ

לצורך כך הקמנו את מנהלת תקומה – גוף ממלכתי, מקצועי וביצועי, שמצויד בתקציבי עתק ובכלים מתאימים. הקצינו למשימה משאבים עצומים בהיקף כולל של 19 מיליארד ש"ח. השקענו, ועוד נשקיע רבות בדיור, בתשתיות, בחינוך, בתעסוקה, ברפואה, בחקלאות, באיכות חיים. בכך נחזיר חבל ארץ חשוב זה למסלול של יציבות ושגשוג.

מרצחי החמאס ביקשו להשמידנו ולעקור אותנו ממולדתנו – אך אנו עוקרים אותם ומכים שורש במרחבי הנגב. מאז ומתמיד יש בליבי פינה חמה ליישובי הדרום. בתהליך מתמשך הבאנו את עוטף עזה לשיאים של צמיחה דמוגרפית, וכך נעשה גם הפעם בהיקף משמעותי פי כמה. חבל התקומה ימשוך אליו קהילות, משפחות ויחידים. הוא יהיה שם נרדף לחוסן התיישבותי וציוני.

דו"ח הביצוע של מנהלת תקומה לשנה הראשונה (אוקטובר 2023 – ספטמבר 2024) מוצג לפניכם. עד כה כבר השגנו הישגים בולטים, אבל עבודה רבה עוד לפנינו. בשנים הקרובות נמשיך בעשייה ביתר שאת, תוך שיתוף פעולה ושיח שוטף בין משרדי הממשלה, הרשויות המקומיות והקהילות השונות.

אני מבקש להודות לראש המנהלת בעשרת החודשים הראשונים לפעילותה, תא"ל (מיל) משה אדרי, שהניח את היסודות לעשיית ההווה והעתיד. כמו כן אני מברך את כל עובדות ועובדי מנהלת תקומה על דבקותם ביעדים הלאומיים. יחד נביל את הנגב המערבי לאופקים חדשים של ביטחון וחלוציות, יצירה ופיתוח.

שנה טובה ומוצלחת לתושבי חבל תקומה, ולעם ישראל כולו.
יחד נעמוד, ובעזרת השם – יחד ננצח!

ראש הממשלה
בנימין נתניהו

דברי ראש המנהלת

מנהלת תקומה הוקמה על ידי ממשלת ישראל ב-19/10/23, כשבועיים לאחר מתקפת הטרור הרצחנית, שארעה ב-7 באוקטובר 2023, במטרה להוביל את המאמץ הלאומי לשיקום, לפיתוח ולהצמחת יישובי חבל תקומה ותושביו, בטווח המיידי, הבינוני והארוך. בשלהי קיץ 2024, אנו עדיין במציאות כואבת שבה חטופים מוחזקים בשבי חמאס וחלק מתושבי החבל אינם יכולים לחזור לביתם ונמצאים בפתרונות מגורים זמניים עד לשיקום יישוביהם או עד להסרת המגבלות הביטחוניות. זו אחריותנו כמדינה לדאוג לתושבי החבל ולעתידיהם, למען חיים קהילתיים בטוחים ומוגנים, צחוק ילדים, יישובים תוססים, עיר משגשגת, כלכלה פורחת, חקלאות מתקדמת, מערכות חינוך מצוינות, שירותים חברתיים מעולים ואיכות חיים גבוהה. בתום קרוב לשנה לפעילות המנהלת, וכחלק מהמחויבות לשקיפות, מוגש לציבור דוח ביצוע ראשון על פעולות המנהלת בשנה הראשונה להקמתה. הייתה זו שנה שחייבה התארגנות, תכנון ותחילת יישום, והמנהלת פועלת באופן מואץ כדי לתת פתרונות לצרכים השונים. במהלך השנה סופקו פתרונות מידיים למפונים מביתם: 87% מתושבי החבל שיכולים לחזור, חזרו לביתם ומקבלים מעטפת תומכת לחזרה לשגרת חיים, סופקו פתרונות מגורים זמניים ל-13 יישובים, חלקם בדירות בערים וחלקם בפתרונות כפריים שנבנו במיוחד עבורם, ו-12,000 תלמידים פתחו את שנת הלימודים תשפ"ה.

מעטפת המענים הנוכחיים והעתידיים מקיפה את כל תחומי החיים: חינוך, בריאות, רווחה, ספורט ופנאי, כלכלה, עסקים, חקלאות, תיירות, הנצחה וחיזוק הרשויות המקומיות. ממשלת ישראל אישרה תוכנית רב שנתית בהיקף של 19 מיליארד ש"ח. כ-7 מיליארד ש"ח מתוכה ימומשו בשנת 2024. בדוח שלפניכם תמצאו נתונים על היקף הפעולות והמגוון שלהן, במטרה לספק מענים הוליסטיים ומותאמים לצרכים. הפעילות מלווה בשיח שוטף עם הרשויות המקומיות, היישובים והקהילות, תוך שילוב ידיים בין משרדי הממשלה ובינם לבין הרשויות המקומיות, שיתופי פעולה חוץ-ממשלתיים עם גורמי פילנתרופיה וארגוני חברה אזרחית. אנו נמשיך ונפעל כך גם בהמשך.

ברצוני להביע את הערכתי העמוקה למשה אדרי על הובלת התהליך המורכב של הקמת המנהלת, לרבות בניית התוכנית האסטרטגית החמש-שנתית. הישגיו אלו ראויים להערכה לצד המשך ביצוע תפקידו כראש הוועדה לאנרגיה אטומית.

המלאכה נמצאת בעיצומה. ניחל לשובם של כל החטופים - שבלעדיהם ליבנו אינו שלם - ונאחל שנה של עשייה מבורכת ופורייה.

יוסי שלי,
מנכ"ל משרד ראש הממשלה ומ"מ ראש מנהלת תקומה

(ספטמבר 2024)

תקציר מנהלים

מנהלת תקומה הוקמה ב-19 באוקטובר 2023 בעקבות מתקפת הטרור הרצחנית של חמאס, במטרה לשקם ולפתח את יישובי חבל תקומה ותושביה.

תפקידי המנהלת כוללים שיקום המרקם החברתי, הכלכלי והפיזי של האזור, חיזוק הביטחון האישי והקהילתי, שיקום ופיתוח התשתיות, ועידוד צמיחה דמוגרפית וכלכלית. מיום הקמתה החלה המנהלת בביצוע פעולות מיידיות, לצד תכנון תוכנית חומש אסטרטגית לשיקום ופיתוח החבל.

ב-17 לאפריל 2024 הממשלה אישרה תקציב חמש שנתי בסך 19 מיליארד ₪ לטובת מימוש התוכנית, מתוכן 14 מיליארד ש"ח מיועדים לפעולות מיידיות, שיקום ורכיבי פיתוח לשנת 2024, ויתר 5 מיליארדי ₪ מיועדים לפיתוח החבל בשנים 2025-2028 ומותנים בהחלטת ממשלה נוספת.

בשנה הראשונה לפעילות המנהלת

עיקר העשייה התמקדה בפתרונות דיור זמניים ל-13 יישובים שנפגעו קשה, כולל 921 דירות שכורות בערים, 716 יחידות דיור שנבנו ביישובים כפריים ועוד כ-200 יחידות דיור בפתרונות אחרים; שיקום מרכיבי הביטחון ביישובים, כולל תגבור רכבים ממוגנים, כיתות כוננות והצבת מערכות טכנולוגיות להגנה; ליווי התושבים בשיבה לביתם; פתרונות חינוך, תמיכה בקהילה באמצעות מלווי קהילות המסייעים בתהליכי שיקום אישי וקהילתי והרחבת שירותי החוסן ברשויות. לצד כל אלו החלו עבודות שיקום תשתיות ציבוריות ומבנים ביישובים שנפגעו, בדגש על שימור המבנה הקהילתי של התושבים; פורסמו הסלים היישובים והמועצות, ליווי תעסוקתי, מענקים להשקעות הון בעסקים, תעשייה וחקלאות ועוד.

לפני המלחמה, התגוררו בחבל תקומה 63,978 תושבים

מהם כמחצית בעיר שדרות ובמחצית ב-46 יישובים הכפריים במועצות האזוריות אשכול, שער הנגב, שדות נגב וחוף אשקלון. בעקבות מתקפת 7 באוקטובר 2023, פנו מרבית התושבים ונגרם נזק פיזי רב לבתים, למבני ציבור ולתשתיות חיוניות, לצד הפגיעה הקשה בנפש.

נכון לספטמבר 2024

87%

מהתושבים שיכולים לשוב ליישוביהם חזרו לביתם (49,449 אנשים, 77% מכלל אוכלוסיית החבל).

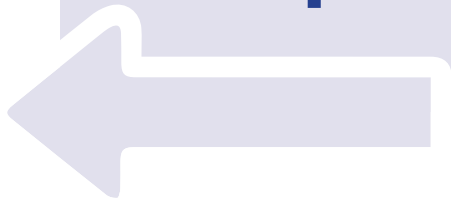
14,529 אנשים עדיין נמצאים מחוץ לחבל.

חלקם בפתרונות דיור הביניים העירוניים והכפריים וחלקם בפתרונות דיור אחרים.

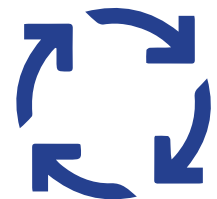
הפעילות לשנת
2024 כוללת
תקציב של
כ-7 מיליארד ₪

נכון לספטמבר
2024
244

פרויקטים
נבר יצאו לדרך
בהיקף של 90% מהתקציב השנתי,
בסך 6.4 מיליארד ₪,

המנהלת פועלת בשיתוף עם משרדי ממשלה, רשויות מקומיות וגורמים פרטיים במטרה
ליעל את הביצוע ולעמוד ביעדים האסטרטגיים שהוגדרו לתקופת החומש. יחד עם זאת, מספר פרויקטים
(3%) תוכננו במקור לשנת 2024 אך לא יצאו לפועל השנה. לדוגמה, פרויקטים שתוכננו כגון מענקי התאמה
לעסקים קטנים ובינוניים או תמיכה רוחבית לקהילת עסקים לא יצאו לפועל ב-2024, ותקציבים שיועדו לכך
ישמשו לשם מתן מענה לביקושים הגדולים בהשקעות הון עבור עסקים קטנים ובינוניים בחבל. כך גם למשל,
פרויקט לחיזוק האמנים והיוצרים בחבל, שתוקצב לשנת 2024, יידחה לשנים הבאות.

לצד קידום הפרויקטים, מפתחת המנהלת בחודשים האחרונים מערך מדדים מקיף
בשיתוף עם הרשויות המקומיות, גופים ממשלתיים, מומחים למדיניות ציבורית וארגוני חברה אזרחית. מערך
המדדים כולל שלוש רמות: מדדי על, מדדי תוצאה ומדדי תפוקה. המנהלת מבצעת תהליכי מעקב ובקרה
שוטפים כדי להבטיח את התקדמות התוכנית ויישום יעיל ונכון של התקציבים. בנוסף, המנהלת מקיימת
מפגשים שוטפים עם נציגי הרשויות המקומיות, היישובים והקהילות בחבל, במטרה לאסוף משוב ולוודא
שהתוכניות המיושמות מותאמות לצרכים בשטח. תהליכי השיתוף מתבצעים תוך דגש על שקיפות, בניית אמון
ומתן מענה לצרכים שעולים מהתושבים.

עבודה רבה עוד לפנינו. המנהלת תמשיך במאמצי השיקום והפיתוח של החבל, תוך הרחבת הפרויקטים הכלכליים והקהילתיים, חיזוק
התעסוקה, קידום יזמות והטמעת חקלאות מתקדמת. כמו כן, יושם דגש על פיתוח תשתיות מודרניות, חינוך והשכלה גבוהה איכותיים והמשך
חיזוק החוסן הקהילתי. והכול כדי להפוך את חבל תקומה לאזור משגשג שאנשים ירצו לחיות בו.

בתפילה לחזרת כל החטופים,
כוחות הביטחון ותושבי החבל לביתם בשלום.

אודות מנהלת תקומה

מתקפת הטרור הרצחנית של חמאס על מדינת ישראל ב-7 באוקטובר 2023 המיטה אסון כבד וגרמה להרס וחורבן בממדים שלא נראו כמותם במדינה. עשרות אלפים נעקרו מבתיהם, והנזקים הפיזיים, הנפשיים והגופניים עדיין קשים מנשוא. בעזה מתנהלת מלחמה עקובה מדם (גם בשעת כתיבת שורות אלו, ספטמבר 2024). ממדי האסון ומורכבות הטיפול בהשלכותיו חייבו הקמת גוף ממשלתי ייעודי שתפקידו להבטיח את השיקום והפיתוח של חבל הארץ, שהיה פורח ועוד יחזור להיות כזה, משגשג ואטרקטיבי.

במהלך ששת החודשים הראשונים מיום הקמתה,

לשיקום החבל, בין השאר בחיזוק היזמות בחבל. קידום ופיתוח חקלאות מתקדמת ומקיימת בחבל, שתחזק את ביטחון המזון של מדינת ישראל לעשורים הקרובים ושתהיה בחזית הידע העולמי. חיזוק ופיתוח הרשויות המקומיות שיישובים בתחומן נכללים בחבל, לעצמאות ולאינטנות כך שיוכלו להוביל הליכי שיקום, חידוש, פיתוח וצמיחה בת-קיימא של החבל, בדגש על צמיחה דמוגרפית, חברתית וכלכלית ושיפור רמת השירותים ורמת החיים של תושבי החבל.

- המנהלת גיבשה תוכנית חומש אסטרטגית לשיקום ופיתוח חבל תקומה בשיתוף הרשויות ונציגי קהילות החבל, המפרטת את כלי הפעולה ואת חלוקת התקציב בין התחומים השונים: אדם וקהילה, בינוי, דיור ותשתיות, כלכלה, עסקים ותעסוקה, חקלאות ותיירות, מורשת והנצחה, ביטחון וביטחון לאומי, חיבור להתיישבות ותחומים נוספים.

התוכנית האסטרטגית היא תוכנית רוחבית רב שנתית המבוססת על היתרונות הייחודיים של החבל, על ההזדמנויות, הפערים והאתגרים שזוהו, והיא כוללת בתוכה בשורה של ממש לאזור. מאמצי התכנון התקיימו במקביל בכל אחד מתחומי החיים ונעשו תוך שיח שוטף עם הרשויות המקומיות, היישובים והקהילות.

בהחלטת ממשלה מיום 10.12.2023, אישרה הממשלה את מתווה התוכנית האסטרטגית הרב-שנתית לשיקום ולפיתוח החבל (להלן: "תוכנית החומש") שמטרתה להשיג את היעדים הבאים:

- חיזוק החוסן של הקהילות והתושבים שבחבל - בעיר שדרות ובמועצות האזוריות, בדגש על היבטים חינוכיים, נפשיים, בריאותיים וחברתיים של האדם והקהילה.
- חידוש, פיתוח ושדרוג סביבת החיים הפיזית, הדיור, מערכות תחבורה שונות והתשתיות התומכות, לרבות פתרונות דיור חליפיים למשך זמן תהליך בינוי דיור הקבע, תוך שימור המרקם היישובי, הקהילתי והרשוטי.
- ביסוס, חיזוק ופיתוח כלכלי לצורך שיקום מהיר של החבל, תושביו וקהילותיו, לרבות חיזוק, הרחבה ויצירת עוגנים מרחביים, תוך מינוף ההשקעות לצמיחה מהירה לצד ביסוס תעסוקה איכותית ושיקום תעסוקתי של כלל תושבי האזור, עם דגש על פתרונות חדשניים

ב-19 באוקטובר 2023 הוקמה מנהלת "תקומה"

במטרה לממש את החלטות הממשלה בנוגע לשיקום ופיתוח האזור.

תפקידי המנהלת כוללים:

שיקום וחיזוק מרקם החיים של הרשויות, היישובים, הקהילות והתושבים שנפגעו בחבל התקומה, בדגש על היבטים נפשיים, חברתיים וחומריים.

• בינוי, שיקום ופיתוח פיזי וסביבתי של חבל התקומה והיישובים שנפגעו בו, לרבות שיקום ושיפור תשתיות ושירותים שנפגעו, תוך מינוף ההשקעות לשיפור התשתית לצמיחה.

• חיזוק האמון, החוסן ותחושת הביטחון האישי והקהילתי לחבל התקומה.

• סיוע לגורמים המוסמכים בממשלה בשיקום הפעילות הכלכלית והקהילאית ביישובים ובחבל התקומה ומינוף לצמיחה.

• יצירת מענה מרכזי אחוד לרשויות המקומיות וליישובים שבחבל התקומה בכל הנושאים המזכירים בהחלטת ממשלה 980 מתאריך 19.10.2023

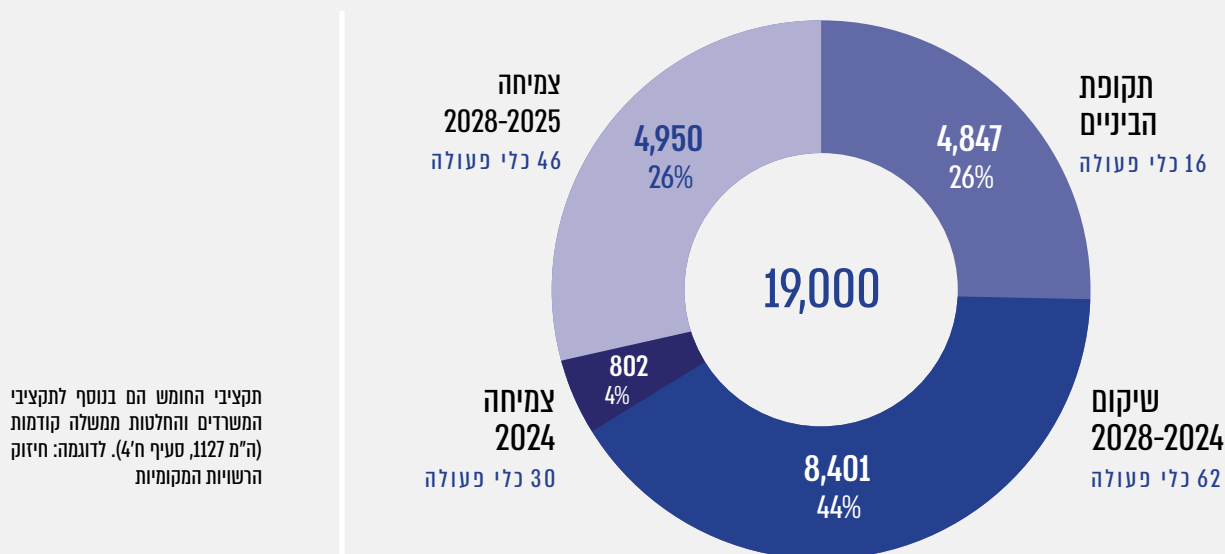
לנוחות הקוראים,

[להלן קישור לתוכנית האסטרטגית](#) אשר אושרה ע"י ממשלת ישראל בהחלטה מספר 1699 מיום 17.4.2024.

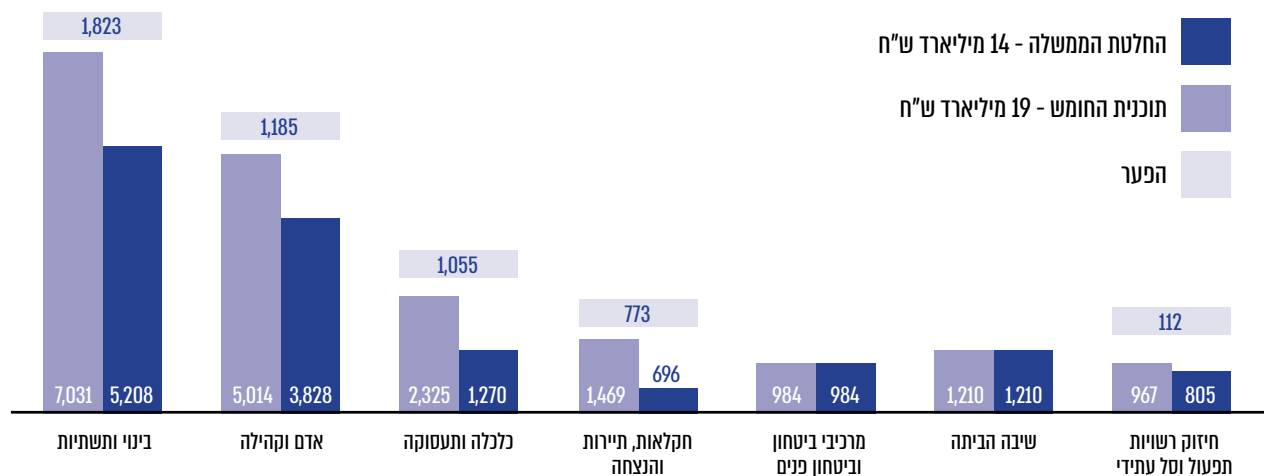
בהחלטה זו, ממשלת ישראל אימצה את התוכנית ואישרה 19 מיליארד שקלים למימוש פעילות המנהלת. מתוכם 14 מיליארד ש"ח הוקצו לפעולות שסווגו כמענים מיידיים, פעולות שיקום לחומש הקרוב ופעולות פיתוח לשנת 2024, והיתרה בסך 5 מיליארד ש"ח, שורינה לטובת פעולות פיתוח בשנים 2025-2028 ומותנית בהחלטת ממשלה נוספת.

בגרפים הבאים אפשר לראות את חלוקת התקציבים של התוכנית האסטרטגית בין מרכיבי התוכנית, תחומי הפעולה והתקציב.

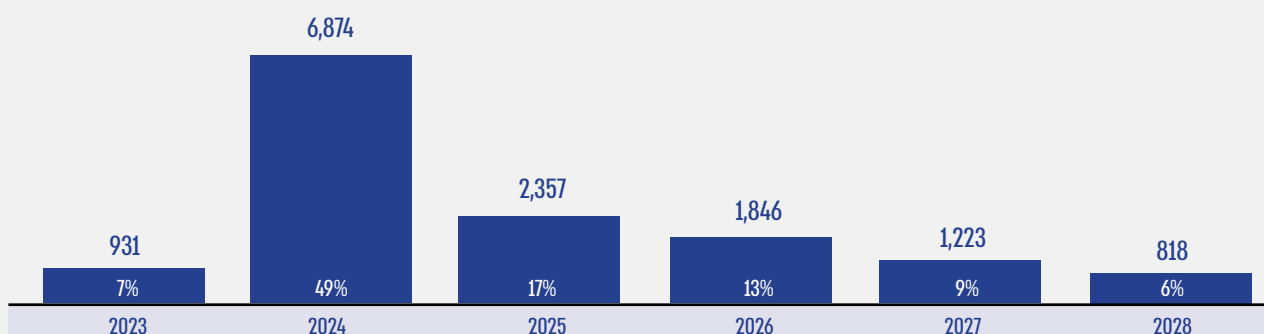
חלוקת תקציב תוכנית החומש בין מרכיבי התוכנית (במיליוני ש"ח)

חלוקת התקציבים בתוכנית האסטרטגית ובהחלטת ממשלה 1699 (במיליוני ש"ח)

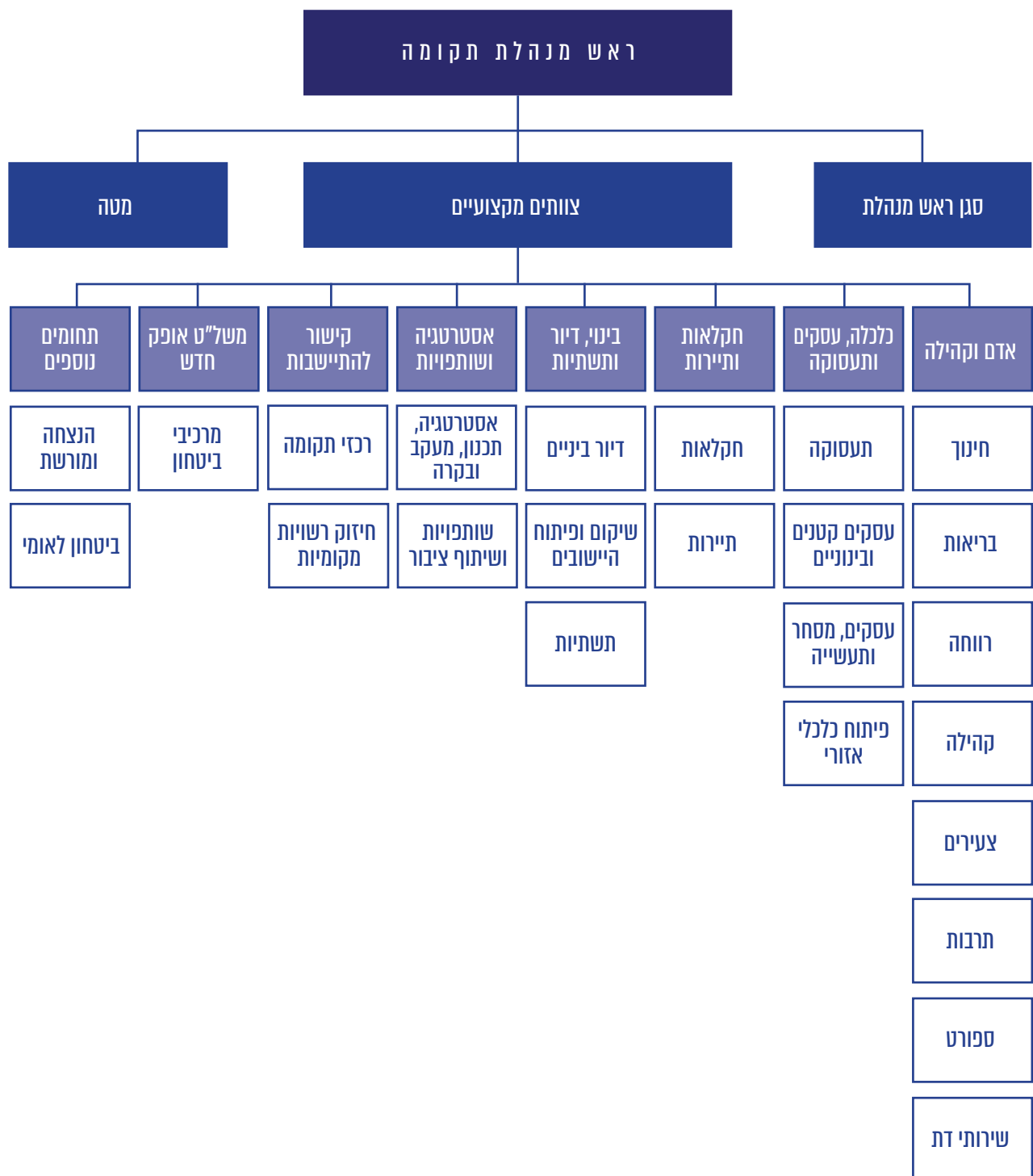

התפלגות תקציבי החלטת ממשלה 1699 לפי שנות פעילות

מבנה המנהלת

המנהלת עובדת בשיתוף פעולה מלא עם משרדי הממשלה ועם הרשויות המקומיות והיישובים. המבנה הארגוני שלה מותאם לתפיסת ההפעלה שלפיה צוותי עבודה מקצועיים מובילים את התכנון והיישום של כלל תחומי החיים ולצידם פועלים צוותים רוחביים שמבצעים עבודת מטה רוחבית ואינטגרטיבית, לצד רכזים ביישובים וברשויות המספקים תמונת מצב שוטפת על הביצועים בשטח. המנהלת צוידה בכלים לפעולה שמאפשרים לה גמישות ועצמאות ויכולת להוציא את התכנון מהכוח אל הפועל, לצד האפשרות לפעול באמצעות משרדי הממשלה.

עבודת המנהלת

פיתוח מערך מדדי ההצלחה למימוש תוכנית החומש ולהגשמת חזון המנהלת

מערך מדדי ההצלחה מפותח בחודשים האחרונים במטרה לשכר את האפקטיביות של הפעילות באמצעות הכוונה מדויקת יותר של המנהלת ושל כלל הגופים (ממשלתיים ואחרים) המעורבים במימוש התוכנית. הוא נועד לשמש כלי ניהולי למערכים ולהנהלת המנהלת ולאפשר מעקב ובקרה אחר הצלחת התוכנית. בנוסף, המערך מחזק את האחריות והמשתתפת של הנהלת המנהלת כלפי הציבור ומגביר את השקיפות לציבור. התוצר הסופי ישוקף במלואו בדוחות הבאים.

מערך מדדי ההצלחה מפותח בחודשים האחרונים בהתייעצות עם הרשויות המקומיות, הגופים המעורבים במימוש התוכנית, ארגוני חברה אזרחית ומומחים למדידה ולמדיניות ציבורית. המערך מורכב משלוש שכבות: מדדי על, מדדי תוצאה ומדדי תפוקה. למדדים שיתוארו להלן ייקבעו בחודשים הקרובים יעדים כמותיים.

מדדי על	שיעור החזרה לחבל	צמיחה דמוגרפית	שביעות רצון מהחיים בחבל
מדדי תוצאה	שיעור התעסוקה	הכנסה מעבודה	מסוגלות וחוסן תלמידים במערכת החינוך
	מדד חוסן וטראומה	איתנות פיננסית של הרשויות המקומיות	שביעות רצון מהתחבורה באזור המגורים
מאות מדדי תפוקה, לדוגמה:	אספקת אמצעי לחימה, אמצעי סיוע ללחימה ומענה שלם לכל יישוב	מספר המשתתפים בתוכניות סל תקומה לחינוך - גפן	השקעות הון לעסקים - מספר הנמנים שקיבלו תמיכה
	מספר היישובים להם אושרה תוכנית עבודה לתהליך השיקום	מספר משתתפים בתוכניות הדור הבא לחקלאים	מספר בעלי התפקידים שגויסו למנהלת להתחדשות עירונית

מדדי העל: המדדים המרכזיים מבטאים את הצלחת השיקום והפיתוח של החבל

שיעור החזרה לחבל: שיעור תושבי החבל ערב אירועי 7.10.23 שגרים כיום בחבל בפועל. חזרת התושבים המקוריים לחבל נמצאת בראש סדר העדיפויות והיא מטרה מרכזית שהמנהלת שמה לעצמה. שיעורי החזרה יימדדו באמצעות הצלבת נתוני מערכת "יחד" ונתוני מרשם האוכלוסין ויתוקפו באמצעות נתונים נוספים.

נכון למועד כתיבת הדוח ההערכה היא כי חזרו לחבל 49,448 מתושביו המקוריים ו-2,639 נמצאים בפתרונות הביניים עד שיושלם תהליך השיקום של יישובם, מתוך 63,675 תושבים ערב אירועי 7.10.23.

צמיחה דמוגרפית: שיעור גידול האוכלוסייה בחבל, בפילוח לפי רשות ובחלוקה לגידול הנובע מהגירה חיובית לעומת ילודה ובהשוואה לרמה הלאומית ולאזורי שמדד הפריפריאליות שלהם דומה. מדד זה נוצר מתוך תפיסה שצמיחה דמוגרפית היא הביטוי האולטימטיבי לשגשוג ולצמיחת החבל, בנוסף לחזרת התושבים המקוריים. מדד זה ייבחן גם בראי גיל ופילוחים דמוגרפיים נוספים כדי לזהות מגמות מרכזיות.

ערב המלחמה נהנה החבל מצמיחה דמוגרפית של כ-5% (גבוהה באופן יחסי משאר הארץ).

שביעות רצון מהחיים בחבל: מדד המבטא הערכה אישית של מידת שביעות הרצון מהחיים של תושבי החבל. המדד חופף למדד שביעות הרצון מהחיים של הלמ"ס הנכלל במסגרת המדדים הלאומיים ("מדדי איכות חיים, קיימות וחוסן לאומי") ומדד Life Satisfaction של ה-OECD וימדד באמצעות סקר ייעודי.

מדדי התוצאה: מדדים אלה מבטאים את השינויים המצופים בחבל תקומה, משקפים את התועלת שמייצרת המנהלת לציבור באמצעות פעולותיה ומנבאים את ההצלחה בהשגת שלושת מדדי העל.

שיעור התעסוקה: שיעור המועסקים מתוך כלל האוכלוסיה בגילי העבודה העיקריים וביחס לכלל ישראל. המדד נבחר מתוך התפיסה כי תעסוקה היא מרכיב מרכזי הן בעצמאות ובביטחון כלכלי והן בתהליך השיקום ובחזרה לשגרת חיים מתפקדת. המדד יתבסס על סקר ייעודי ועל נתוני רשות המיסים וימדד גם בפילוח לרשויות החבל. בנוסף, תיערך השוואה לאזורים עם מדד כפריאיליות דומה לפי הלמ"ס. שיעור התעסוקה ערב אירועי 7.10.23 - 91% תעסוקה (לעומת 80% בשאר הארץ), ו-1% אבטלה (לעומת 3% בשאר הארץ).

הכנסה מעבודה: הכנסה ברוטו ונטו מעבודה (עצמאית ושכירה) לאדם בהשוואה למצב ערב אירועי 7.10.23 ולכלל מדינת ישראל. ההכנסה ברוטו מעבודה נבחרה מכיוון שהיא מבטאת את כושר ההשתכרות ואת פיריון העבודה, ואילו ההכנסה נטו מבטאת את איכות החיים החומרית בשקלול הטבות המס הייעודיות לתושבי החבל. המדד יתבסס על סקר ייעודי ועל נתוני רשות המיסים. נתונים ערב אירועי 7.10.23 (נכון לשנת 2021): 11,023 ₪ בשדרות, 13,917 ₪ ביתר יישובי החבל.

מסגלות וחוסן תלמידים במערכת החינוך: מדד לתפקוד האישי, לתפקוד החברתי ולתפקוד הלימודי של התלמידים במערכת החינוך. המדד נבחר בשיתוף עם משרד החינוך (ראמ"ה) ומשלב רכיבים סובייקטיביים: סקר "תנופה" וסקר ייעודי, ורכיבים אובייקטיביים: הישגים במבחני תנופה ובגרות.

המדד מיועד לאפשר הערכה של ההשפעות העמוקות ורבות הפנים של אירועי 7.10 ותקופת הפיני הארוכה שבאה בעקבותיהם, על התלמידים. המדידות מתוכננות להיערך במהלך שנת הלימודים תשפ"ה. בשלב הראשון הצלחה תוגדר כשיעור גבוה של תלמידים שתפקודם האישי, החברתי והלימודי דומה לתפקודם במדידות קודמות ובהשוואה לחברים דומים. המדד נמצא בתיאום עם מערך המדידה של משרד החינוך.

צילום: קיבוץ כיסופים

מדד קהילתיות: הקהילה היא מרכיב מרכזי באיכות החיים, בחוסן וביכולת להשתקם. מדד הקהילתיות פותח בידי החברה למתנ"סים ונועד להעריך את איכות חיי הקהילה. המדד מבוסס על שאלון הכולל התייחסות לשישה פרמטרים: אמון והדדיות, שייכות, חיבוריות, מחויבות, משמעותיות ופעולה קולקטיבית. בשנים האחרונות מדד הקהילתיות נמדד בעשרות יישובים ברחבי הארץ, מה שמעניק לו בסיס רחב להשוואה. בחודש פברואר 2024 ערכה החברה למתנ"סים מדידה ראשונית של המדד בחבל. המדד בכלל החבל עמד על 7% מעל הממוצע הארצי, וביישובים הכפריים על כ-10% יותר מאשר בעיר שדרות.

זמינות שירותי בריאות: מספר שעות שירות לאלף נפש ביישובי חבל תקומה במקצועות הבאים: רפואת משפחה, רפואת ילדים, רפואת נשים ופסיכיאטריה. תיערך השוואה בין נתוני חבל תקומה לנתונים המקבילים בדרום, במרכז, בכלל הארץ וביישובים בעלי דירוג דומה במדד הכפריאיליות. מדד זה נמדד על ידי משרד הבריאות ונבחר למדד מרכזי מתוך ההבנה ששירותים אלה נדרשים הן לשיקום ותפקוד החבל בהווה והן כדי להניח תשתית טובה יותר לשירותי רפואה זמינים עבור התושבים בעתיד.

מדד חוסן וטראומה: ההתמודדות הנפשית של תושבי החבל עם הטראומה מאירועי 7.10 והיכולת לצמוח מתוכה חזקים יותר כרוכות בשיקום החבל. בכוונת המנהלת להגדיר מדד ייעודי לחוסן והתמודדות עם טראומה, בשיתוף עם משרד הבריאות.

איתנות פיננסית של הרשויות המקומיות: מדד האיתנות הפיננסית של האגף לתכנון מוניציפלי במשרד הפנים כולל התייחסות לשישה פרמטרים של איתנות ויציבות פיננסית ובהם מענקי איזון ביחס למספר התושבים והכנסות עצמיות של הרשות ביחס למספר התושבים. המדד משקף את מידת העצמאות הכלכלית של הרשות ונבחר מתוך ההבנה שרשויות מקומיות חזקות הן תנאי לשיקום החבל ולשגשוגו בטווח הרחוק, גם לאחר שנות פעילות המנהלת.

נתוני 6.10.23	שער הנגב	שדות נגב	אשכול
ציון מדד איתנות פיננסית 2021: 67.2	ציון מדד איתנות פיננסית 2021: 43.33	ציון מדד איתנות פיננסית 2021: 40.27	
דירוג מדד איתנות פיננסית: 198	דירוג מדד איתנות פיננסית: 130	דירוג המדד: 121	
חוף אשקלון	שדרות		
ציון מדד איתנות פיננסית 2021: 57.7	ציון מדד איתנות פיננסית 2021: 45.25		
דירוג מדד איתנות פיננסית: 174	דירוג מדד איתנות פיננסית: 133		

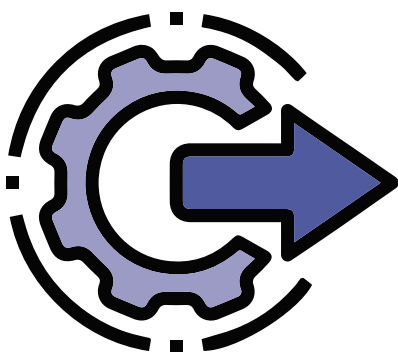
שביעות רצון מהתחבורה באזור המגורים: הערכה של איכות התחבורה הציבורית באזור המגורים ושל איכות תשתיות התחבורה שבו. המדד נבחר מתוך תפיסה שלאיכות התחבורה יש השפעה משמעותית על איכות החיים בחבל: הפחתת זמני נסיעה למקום העבודה וחזרה ממנו, צמצום התלות ברכב פרטי, צמצום עומסי תנועה ועוד. המדד נבחר בהתייעצות עם הרשות הארצית לתחבורה ציבורית במשרד התחבורה וייעוד באמצעות סקר ייעודי שתבצע המנהלת. שאלות הסקר יהיו זהות לשאלות בנושא תחבורה בסקר החברתי, כך שתתאפשר השוואה לשאר חלקי הארץ.

הכנסה מעבודה בענף החקלאות: הכנסה ברוטו ונטו לאדם המתגורר בחבל ועובד בענף החקלאות. תיערך השוואה להכנסה מעבודה בחבל בשאר הענפים ולהכנסה מחקלאות בשאר חלקי הארץ. המדד נבחר בהתייעצות עם משרד החקלאות מתוך הבנת מרכזיותו של ענף החקלאות לכלכלת החבל וצביונו. המדד מספק תמונה באשר לשיקום החבל, כפיון בענף החקלאות ועוד.

אמון ברשויות המקומיות ובמדינה ותחושת הביטחון בחיים בחבל: הערכה עצמית של תושבי החבל לרמת האמון שלהם ברשויות המקומיות ובמדינה, וכן לתחושת הביטחון שלהם באשר לחיים בחבל. המדד נבחר מתוך הבנה ששיקום האמון ותחושת הביטחון חשובים לשיקום החבל. מדידת האמון תבצע באמצעות סקר ייעודי שהשאלות בו מקבילות לשאלות בנושא אמון בסקר החברתי, כך שתתאפשר השוואה לשאר חלקי הארץ. מדידת תחושת הביטחון תתבסס על שאלה חדשה שתהיה מכוונת יותר לביטחון ברמה הצבאית-לאומית. תחושת הביטחון נמדדת מתוך הכרה בחשיבותה ובחשיבות המעקב אחריה להצלחת שיקום החבל, למרות ההבנה שמידת השפעת המנהלת עליה מוגבלת.

מדדי תפוקה
מדדים המבטאים את התוצר הישיר המצופה מכל פרויקט וכלי פעולה בעבודת המנהלת.

בחצי השנה האחרונה מקדמת המנהלת תהליך משותף לגיבוש מדדי תפוקה לכל פרויקט. מדדי תפוקה אלה הם רכיב משמעותי בניהול ובתהליכי המעקב והבקרה, והם מתוכננים כך שיבטאו את תוצרי העשייה הישירים מחד, אך יהיו כמה שיותר קרובים לערך המצופה מצד הציבור מאידך.

תהליכי מעקב ובקרה

מתוך מחויבות לשקיפות ולקבלת החלטות מבוססת נתונים, המנהלת הטמיעה בעבודתה כלים מתקדמים למעקב ובקרה ופיתחה תהליכי עבודה שמטרתם לעקוב ולפקח על ביצוע התוכנית וההשקעה התקציבית.

כלי עבודה

מערכת מעקב ובקרה "Clarity" - מערכת לניהול פרויקטים ולניהול מאגר מידע ובסיס נתונים. למערכת זו מוזנים נתונים הקשורים בכל פרויקט, לרבות סטטוס ההתקדמות הביצועי והתקציבי שלו.

מערכת Power BI - ביצוע ניתוח מתקדם יותר של הנתונים ושיקוף באופן מוגשג לדרג מקבלי ההחלטות במנהלת עבור מעקב ובקרה.

תהליכי עבודה שוטפים

- פרסום תוכנית עבודה שנתית, במסגרת ספר תכניות העבודה הממשלתי.
 - דיונים רבעוניים להצגת סטטוס פרויקטים, כדי שאפשר יהיה לזהות חסמים ועיכובים בפרויקטים ולהציע פתרונות מבעוד מועד.
 - דוח ביצוע חצי שנתי לציבור (דוח זה) - שמאפשר לעקוב מקרוב אחר התקדמות היישום של התוכנית האסטרטגית ומימוש האתגר הלאומי של שיקום והצמחת יישובי החבל ואוכלוסייתו.
 - פרסום באתר האינטרנט של מנהלת תקומה - ניוזלטר חודשי, הודעות לציבור וקולות קוראים.
- בדרך זו אפשר לקבל תמונת מצב עדכנית ומקיפה של סטטוס הפרויקטים, לבסס שגרה של קבלת החלטות על בסיס נתונים ולזהות מבעוד מועד חסמים שמחייבים התערבות של המנהלת להסרתם או עיכובים המחייבים פעולות ממשלתיות לזירוז תהליכים. האתגר העיקרי של המנהלת הוא לוודא ניצול יעיל של התקציבים, החל בקבלת התקציב בפועל, דרך בניית מנגנון הביצוע, כמובן הביצוע בפועל, וכלה בביצוע מעקב, בקרה והערכה כדי לוודא שהיישום אכן הביא לתוצאות המקוות. העובדה שמנהלת תקומה היא הגורם הממשלתי שמוביל את המאמץ הלאומי מניחה על כתפיה אחריות כבדה. ממשלת ישראל הקצתה תקציב נכבד, וזו אחריותה של המנהלת לוודא שהמשאבים מוקצים נכון ומשיגים את מטרתם.

אתר הביניים של קיבוץ בארי בחצרים

תהליכי שיתוף ציבור

המנהלת פועלת ליישום התוכנית תוך חיבור לשטח, משתפת את הציבור בתהליכי קבלת ההחלטות וביצוע הפרויקטים ומשקפת לציבור הנעשה בכל שלב.

עובדי המנהלת והרכזים ברשויות וביישובים מרכזים את צורכי השטח ומעלים בקשות שמקבלות מענה במסגרת עבודת המנהלת. העבודה מתבצעת לאור עקרונות של הקשבה, למידה, שקיפות, בניית אמון ושותפות רחבה.

בחודשים האחרונים התקיימו מספר כנסים בהשתתפות רכזי תקומה היישוביים, שעסקו בסלי שיקום ובחסמים בקהילות. בנוסף, נערכו מפגשים עם גורמי מקצוע לאיסוף התייחסויות בנושאים כגון: חינוך בלתי פורמלי, עתיד הצעירים בחבל, גיבוש מדדי הצלחה ועוד. בנוסף, למנהלת יש אתר אינטרנט פעיל המציג באופן שוטף ועדכני את פעולות המנהלת, התקדמות פרויקטים מרכזיים והצגת קולות קוראים ומסמכים רלוונטיים לרשויות החבל, ליישובים ולתושבים.

שותפויות בין מגזריות

המנהלת פועלת לקידום שותפויות רב מגזריות במטרה לייעל את הקצאת המשאבים המופנים לחבל מעבר לתקציבי הממשלה. בעקבות האסון ב-7 באוקטובר, גופים פילנתרופיים, גופי חברה אזרחית והמגזר העסקי נרתמים לסייע במתן מענה לצרכים מיידיים ובשיקום ופיתוח החבל בעתיד. צוות ייעודי במנהלת מתמקד בחיבור בין צורכי החבל, המועצות והיישובים לבין גורמים המציעים ידע, ניסיון ומימון למטרות משותפות.

מעבר לחיבורים נקודתיים בין פרויקטים שמתוכננים בתוכנית האסטרטגית של המנהלת לבין הנכונות של המגזרים השונים לטווח חלק בהם, אנו שוקדים בימים אלו על יצירת מודלים חדשניים לשיתופי פעולה בין-מגזריים עם הסקטורים השונים, במטרה למנף את ההזדמנות ההיסטורית שנוצרה בעקבות גיוס המשאבים הנרחב מכלל המגזרים לטובת שיקום ופיתוח חבל התקומה.

תמונת המצב של אוכלוסיית החבל

בפרקים הבאים נעסוק בתמונת מצב של אוכלוסיית החבל (כהגדרתו בהחלטת ממשלה מס' 980 מיום 19.10.2023), החל מערב המלחמה, דרך יום האסון ב-7.10 ובחלוף 11 חודשים בהם החלו תהליכי שיקום וחזרה אל החבל.

תמונת מצב ערב המלחמה

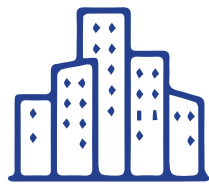
נתונים דמוגרפיים:

כ-50%

מהתושבים

מתגוררים ב-46 יישובים כפריים
ב-4 מועצות אזוריות

כ-50%

מהתושבים

מתגוררים במרחב עירוני (שדרות)

19,300

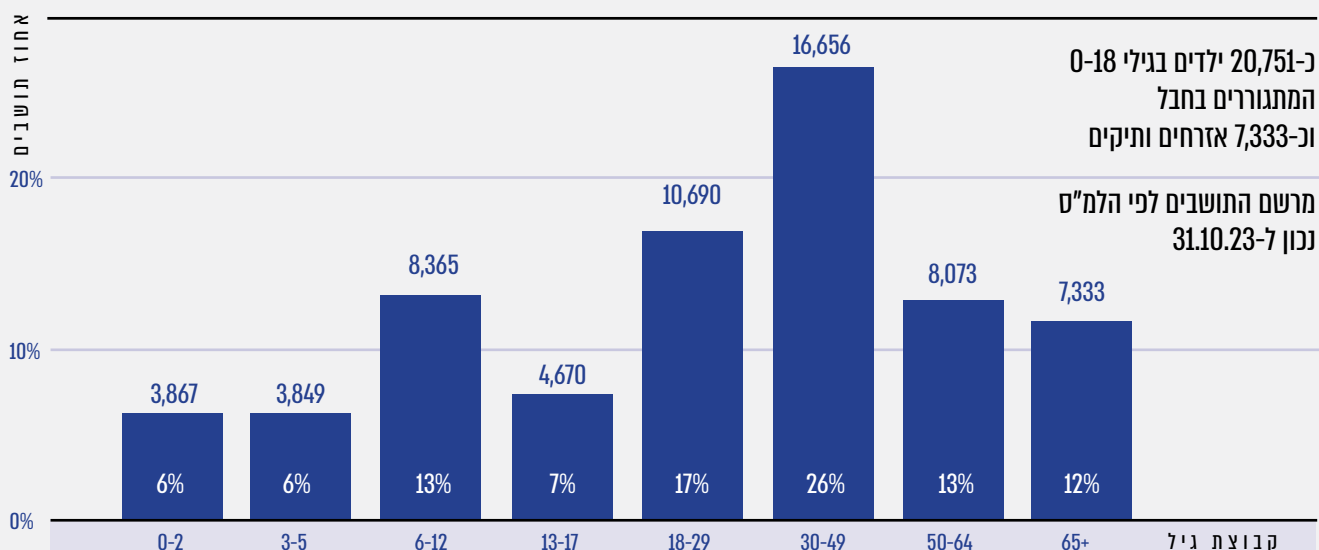
משקי בית

63,978

תושבים

התפלגות גילי האוכלוסייה בחבל:

מתקפת הטרור והמלחמה שמתחוללת מאז ועד היום גרמו לנזק רחב היקף בגוף וברכוש. בכל הנוגע לנזק לרכוש, נגרם נזק רב לבתים ולמבנים נוספים וכן לתשתיות כדוגמת כבישים ותשתיות מים וחשמל. כמו כן, המלחמה והשבבת רוב הפעילות בחבל בעקבותיה הובילו לפגיעה תשתיתית וכלכלית ברשויות, ביישובים, בעסקים ובתושבים, במידה שעדיין קשה לאמוד באופן מלא.

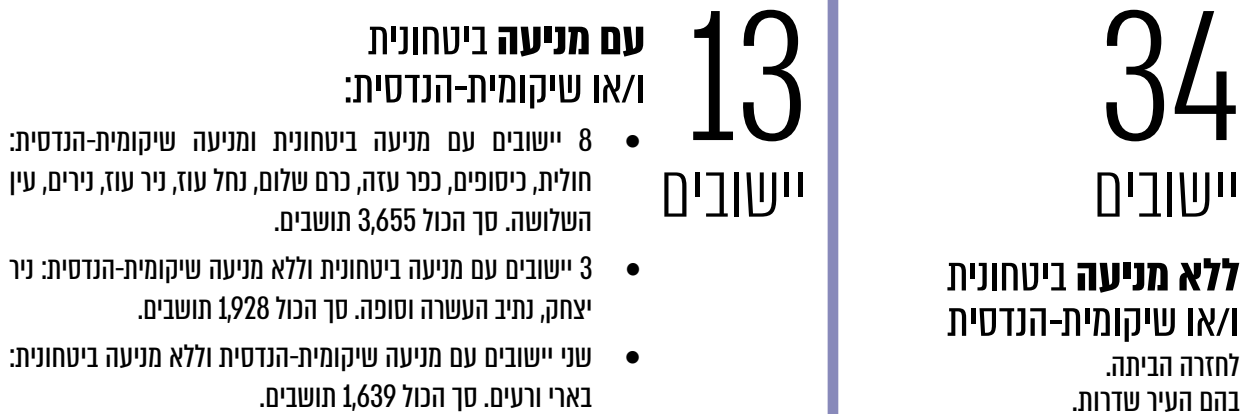

מבחינת הרס הבתים בעקבות אירועי 7.10.23:

לאחר פינוי התושבים לפתרונות הדיור המידיים במלונות, נעשה תהליך מיפוי ההרס והחורבן שנוותר בעקבות המתקפה בדגש על מבני מגורים וציבור. המיפוי נעשה בהתאם למפתח צבעים המתאר את ההרס לפי התיאור הבא:

תמונת מצב נכון להיום: ספטמבר 2024

12,708

תושבים בפתרונות
דיור ביניים ואחרים

(20% מכלל האוכלוסייה שחיה
בחבל לפני 7.10.23).

1,821

תושבים שעדיין
במלונות

עד למעבר לפתרון ביניים/חזרה
ליישובי הבית בחודשים
הקרובים – 701 אנשים
(1% מכלל האוכלוסייה שחיה
בחבל לפני 7.10.23).

49,449

תושבים שחזרו
ליישובי הבית שלהם

(87% מהאוכלוסייה שיכולה לחזור
וכ-77% מכלל האוכלוסייה שחיה בחבל
לפני 7.10.23).

אתר הביניים של כיסופים בעומר

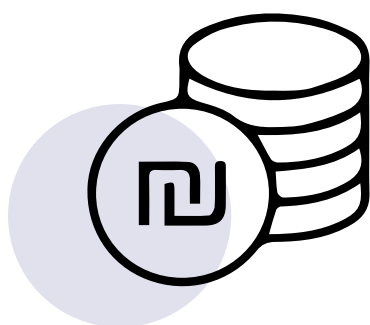
עיקרי העשייה לשנת הפעילות הראשונה בתהליך שיקום ופיתוח חבל תקומה

המנהלת פעלה בשנה האחרונה בשלושה צירים במקביל: (1) סגירת המאמץ המיידי, הכולל סיום הסיוע בטיפול בהיבטי פרט וקהילה הנמצאים במלונות והשלמת תהליכי השיבה הביתה למי שאין מניעה שיקומית או ביטחונית לחזרתם, (2) המשך מאמץ הביניים, להשלמת פתרון מגורים זמני וראוי ליישובים שניזוקו בצורה משמעותית לצד שיקום יישובי הקבע ו(3) יישום התוכנית האסטרטגית החמש שנתית שתכליתה להחזיר את החיים לשגרה תקינה עד כמה שניתן ולפתח את יישובי החבל וכלכלתו כך שיחזור לצמח ולשגשג וישמש אבן שואבת לאוכלוסייה חדשה.

פירוט התקציבים המושקעים בפתרונות המידיים ופתרונות הביניים:

סה"כ הוקצו קרוב ל-5 מיליארד ₪:

- פתרונות דיור זמניים - 1,830 מיליוני ₪
- מרכיבי ביטחון (מנהלת אופק חדש) - 856 מיליוני ₪
- סיוע חירום לרשויות המקומיות וליישובים - 405 מיליוני ₪
- חינוך - 309 מיליוני ₪
- סיוע בתחום הצעירים, קהילות, תעסוקה ומורשת - 28 מיליוני ₪
- מענקי שיבה הביתה ופתרונות מלונאיים ליישובים ללא מניעה ביטחונית - 1,300 מיליוני ₪

פתרונות מידיים ופתרונות ביניים

מייד לאחר אירועי 7.10.23, שוכנו כ-14,870 מכוני ב-357 פתרונות מידיים מסוגים שונים - רובם מלונות ובתי הארחה וחלקם פתרונות אחרים כמו דירות מגורים. עם המשך הסדרת פתרונות הדיור, שוכנו עוד מכוני רבים במלונות ובסוף חודש נובמבר כבר שוכנו כ-43,000 מכוני ב-1,244 פתרונות דיור מידיים. לצד המענים לדיור, ניתנה מעטפת תמיכה מיידית לצרכים דחופים:

מהלכים משמעותיים בפתרונות המידיים והביניים:

בעקבות הפיני התערער המרקם הקהילתי, והיישובים והרשויות פוזרו בין מוקדים רבים בפיזור גיאוגרפי גדול. ובכך נוספו על הקושי גם מצוקת העקירה מהבית, הדאגה לגורלם של בני משפחה, חברים, מכרים, ועצב עמוק על מי ששילמו בחייהם. חטיפתם של יותר ממאה מתושבי החבל, מצב שאין לו אח ורע בתולדות ישראל ובמדינות מערביות, הייתה מרכיב נוסף במציאות הקשה שבה מצאו עצמם תושבי החבל. למצב זה נוספו הקשיים שהביאה המציאות המלחמתית - אי ודאות מתמשכת, ערעור מצב התעסוקה ותנאי לחץ גדולים, אישיים ומשפחתיים. רבים מהמכוני התמודדו ועודם מתמודדים עם טראומה, אובדן, דאגה לגורל החטופים מקרב התושבים. כתוצאה מהאמור, מכלול תחומי החיים סבלו פגיעה חריפה ודורשים הליכי שיקום וריפוי, שמתחילים כעת וצפויים להימשך מספר שנים, וכן יידרשו תהליכי פיתוח של החבל ויישוביו. במסגרת המענים שניתנו בשלב הראשוני אפשר למצוא:

1. **מענקים לרשויות המקומיות** - אירועי 7.10 יצרו לרשויות המקומיות אתגרי ניהול, טיפול, תכנון וביצוע יוצאי דופן בהיקפם ובמורכבותם בטיפול באוכלוסייה. בהתאם לתפיסה שהרשות המקומית היא לבנת היסוד בטיפול ובמתן מענים לתושביה, ומכיון שהרשויות המקומיות הן בעלות ההיכרות הטובה ביותר עם התושבים, צורכיהם ומאפייניהם, אישרה הממשלה למנהלת תקומה לחזק את יכולות הרשויות המקומיות כדי לאפשר להן להתמודד עם מגוון האתגרים והיקפם. היה צורך ב"עזרה ראשונה" למענים ראשוניים ומהירים. מצב הדברים ברשויות המקומיות והפינוי שנכפה על יישובי החבל אינם מצב שגרתי והיה הכרח לתגבר את יכולות ההתמודדות עם מצב הקיצון. לכן מנהלת תקומה העמידה בחודשים הראשונים עוד בטרם אישור תוכנית החומש (אוקטובר 2023 - אפריל 2024) מענקים בגובה 405 מל"ח לרשויות

והישובים בחבל. כחלק מכל קיבלו הרשויות תמיכה לתגבור עובדים, כמקדמה לתוכנית רחבה שתופעל בנושא בשיתוף משרד הפנים.

2. **שיקום ושדרוג תשתית מרכיבי הביטחון** - משל"ט "אופק חדש" (זרוע הביצוע של מנהלת תקומה מטעם משרד הביטחון) פועל באמצעות מערכת הביטחון ומשרד הביטחון לתכלול פעילות צה"ל במרחב החבל ובביצוע מגוון פעולות הנוגעות לביטחון ולתחושת הביטחון של התושבים, בין היתר, באמצעות שיקום וחיזוק מרכיבי הביטחון הקיימים ביישובים, כגון, אספקת ציוד לחימה לכיתות הכוננות, אספקת אמל"ח, שיפוץ נשקיות יישוביות, חלוקת כספות אישיות לחברי כיתת הכוננות, ושיקום חמ"לי צוותי החירום היישוביים. משימתו של המשל"ט היא רב גונית והתבצעה בכלל יישובי החבל, בשיתוף עם הנהגות היישובים והרשויות. חלק מהמשימות כללו - הדברה, פינוי פסולת וטיפול במפגעים תברואתיים; ביצוע סקרים שאפשרו לאמוד את הנזקים אשר נגרמו ביישובים, תיקון נזקים במבני דיור ובמבני ציבור וטיפול במפגעים בטיחותיים במרחבים הציבוריים.
3. **מלוי קהילות** - לכל אחת מ-46 קהילות החבל, הוצמד יועץ לבעלי תפקידים סטטורים בקהילה אשר ילווה ויקדם תהליכי חוסן ולכידות קהילתית חברתית ובניית יחסי אמון. כמו כן, היועץ ילווה בתהליכי קבלת החלטות והתמודדות עם דילמות בשלבים השונים - כגון סיוע בתהליך השיבה לחבל וההתמקמות מחדש של הקהילות ביישובי הביניים והקבע. הליווי יעשה תוך חיבור לשלם הקהילתי בתחומים נוספים: כיתות כוננות, חינוך, צה"י ועוד. התוכנית פועלת מנובמבר 2023 בשיתוף החטיבה להתיישבות. לשם כך הוקצו 12 מ"ח לשנה.
4. **מבנים התומכים במענים חינוכיים ורגשיים** - הוקמו בתי ספר עורפיים עבור התושבים ששבו לחבל והיו זקוקים למענה חינוכי מרוחק מגבול רצועת עזה. בתי הספר הוקמו בניצן, דורות ורוחמה, צוחר, גבולות ועוד.
5. **מענקי שיבה הביתה** - מתוך הרצון להשיב את התושבים לקהילותיהם וליישוביהם, לסיים בהדרגה את שלב השהייה במלונות, עם הינתן היתר ביטחוני המאפשר שיבה הביתה, ניתנו מענקי שיבה לתושבים שסיימו את השהייה במלון במועד מוסכם. לצד זאת, לאור הקשבה לצורכי השטח, ניתנו מענים למי שביקשו לאפשר להם שהות נוספת מחוץ לחבל טרם חזרה לביתם לטובת תהליכי שיקום וריפוי נוספים שיאפשרו לתושבים לחזור ולהתגורר עם קהילתם בחבל. היקף הסיוע החל מחודש מרץ 2024 עומד על כ-1,300 מיליון ₪.

פתרונות דיור זמני ושיקום יישובי הקבע

פתרונות הדיור הזמניים ליישובים הכפריים שנפגעו באופן הקשה ביותר נחלקים לשלושה סוגים עיקריים: פתרונות עירוניים, פתרונות כפריים ופתרונות משולבים. בתוך כך, נקבעו קריטריונים לסיווג היישובים למספר קבוצות, בהתחשב בהיקף הנזק הפיזי ליישוב והיקף הפגיעה בקהילה, ובהתאם נקבעו אילו יישובים יהיו זכאים למענה מגורים קהילתי מיוחד לתקופת הביניים ואת סוג המענה, כדי להתאים את הפתרון המתאים ככל הניתן לכל אחד מהיישובים - פתרונות שכירות ביישובים עירוניים; פתרונות דיור ביישובים כפריים; או פתרונות מלונאים ארוכי טווח. בהתאם לסיווג היישובים כל קהילה קיבלה את הפתרון המועדף על ידה, לאחר שנערך איתה שיח משתף ומקיף. לחלק מהקהילות ניתנו מספר סוגי פתרונות, כדי לתת מענה למגוון הרצונות של חברי הקהילה.

מגורי ביניים עירוניים של קיבוץ ניר עוז בקרית גת

פתרונות דיור עירוניים

פתרונות אלה כוללים איתור, הכנה ואכלוס של מאות דירות במגוון ערים ברחבי הארץ בעזרת משרד הבינוי והשיכון, לרבות חברת עמידה ודירה להשכיר, האמונים על כלל היבטי הניהול הנדרשים.

בפתרונות אלו יש אומנם שינוי משמעותי באורח החיים של תושבי היישובים הכפריים בחבל תקומה, אך שימשו פתרון איכותי בזמינות ובישימות גבוהה, וכבר בחודש דצמבר, כחודש וחצי מהקמת המנהלת, החל האכלוס בהם. כדי לאפשר לקיים חיים קהילתיים גם במסגרת עירונית, נוספו למבנים גם שטחים ציבוריים לשימוש הקהילה (גני ילדים, מועדון לחבר, חדר אוכל שיתופי ועוד).

פתרונות דיור כפריים

פתרונות שכוללים הקמה של שכונות צמודות ליישובים קיימים עבור היישובים שמשך השהות המשווער שלהם במגורי הביניים יהיה הממושך ביותר. ההקמה כללה פריסת תשתיות וקראוולות או מבני מגורים בבנייה קלה.

פתרונות הדיור הכפריים הם פתרונות מורכבים שדרשו השקעה של משאבים וזמן רב (של היישובים ושל הממשלה) בעבור הקמתם, בשיתוף פעולה נרחב עם משרד השיכון והחטיבה להתיישבות. עם זאת, יתרונם הגדול של פתרונות אלה הוא שהם מקילים על הקהילות המפונות לשמר את אורח החיים הקהילתי-כפרי שלהם במשך זמן השיקום הארוך.

פתרונות דיור משולבים

פתרונות הדיור המשולבים כללו סוגים שונים של פתרונות (מלון, אתר כפרי משלים, שכירות במודל עירוני). הם הותאמו לבקשתם של היישובים המסוימים ולצרכיהם.

הפתרונות המשולבים דרשו תשומות ניהוליות רבות ויצירת מסגרות הסכמיות ייחודיות מותאמות. יתרון הגדול של מסגרות אלה הוא בהתאמתן לבקשת היישובים ולצורכיהם, וכן בהתבססותן על משאבים קיימים, מה שאפשר מתן פתרונות מהיר יותר.

פתרון משולב של קיבוץ כפר עזה בשפיים

פעולות שיקום ביישובים שתושביהם נמצאים במגורי ביניים

כחלק מהמחויבות לשקם את יישובי הקבע והמאמצים להשיב הביתה את מי שנמצאים בפתרונות דיור ביניים בהקדם האפשרי, פרסמה המנהלת מתווה שיקום בעקבות הנזק הפיזי הרב שנגרם ליישובים במתקפת 7.10.23. דרך היישום שנבחרה היא דרך ביצוע עצמי של היישובים בהובלה של הנהגות היישובים, תוך שיח ושיתוף הקהילה, כחלק מתפיסה רחבה של שיקום ועצמאות. לשם כך פורסם על ידי מנהלת תקומה

כבר באפריל 2024, יממה לאחר אישור תוכנית החומש בממשלה, קול קורא לשיקום היישובים, העוסק בביצוע תוכניות שיקום יישוביות בחבל תקומה בהיקף כולל של כ-1.5 מיליארד ₪. העבודות הנכללות במתווה כוללות שיקום בתי המגורים ביישובים שניזקו בדרגות שונות, שיקום והקמה של תשתיות ציבוריות, שיקום מוסדות ציבור וחינוך ביישובים, שיפור פני המרחב הציבורי ביישובים ועוד.

לעשרת היישובים שספגו את הנזק הכבד ביותר גובש מתווה התחשבות ייחודי בין מנהלת תקומה לבין קרן הפיצויים של מס רכוש, בשיתוף הנהגות היישובים, לפיו התקציב לשיקום הוא רחב ומקיף וכולל גם את ההתחשבות מול מס רכוש. בכך המדינה מאפשרת למעשה הקלה וצמצום של המנגנון הבירוקרטי, לצד יד רחבה ומתן גמישות ועצמאות ליישובים.

סטטוס העשייה: עשרה יישובים החלו בעבודה ונמצאים בשלבים מתקדמים של גיבוש תוכנית השיקום אל מול חברה מנהלת. בשבועות האחרונים, ועדת התמיכות של מנהלת תקומה אישרה תוכניות שיקום לחמישה יישובים נוספים, לצד תוכניות שיקום נוספות המוגשות לבחינה ואישור המנהלת ויוצאות לדרך בביצוע.

שיבה הביתה

בתאריך 23.12.23 אושרה החלטת ממשלה 1193 – במסגרת ההחלטה נקבע כי תושבי יישובים שאין מניעה ביטחונית לחזרתם יוכלו לשוב לבתיהם באופן הדרגתי. כמו כן נקבעה זכאות למענק אכלוס עצמאי עבור כל יום: 200 ₪ למבוגר, 100 ₪ לילד.

ב-29.2.24 אושרה החלטת הממשלה 1478 – במסגרתה החליטה הממשלה לתת "מענקי שיבה" – מענק חד פעמי לתושבים שיכולים לשוב לבתיהם (כי אין מניעה ביטחונית ושיקומית) ויבחרו לעשות זאת בחודשים מרץ-יולי 2024.

ב-16.6.24 אושרה החלטת ממשלה 1890 אשר בה, הוחלט להסמין את מנהלת תקומה להאריך לפי שיקול דעתה את שהות התושבים מיישובי חבל תקומה שאין מניעה ביטחונית לחזרתם. השוהים במתקני הקליטה, עד 15.8 וכן הוטל על מנהלת תקומה "לגבש מענה ייעודי ופרטני לרבות פעילות הפוגה לפרטים מחוץ למתקני הקליטה ומענה הדיור הקהילתי, באמצעות הרשויות המקומיות בחבל תקומה". לאור החלטה זו יצרה מנהלת תקומה מתווה שנועד לתגבר את האמצעים העומדים לרשות הרשויות המקומיות בחבל תקומה לצורך מתן מענה לחיזוק הקהילות בחבל ולהתמודדות עם האתגרים העומדים בפניהן.

המתווה, שפורסם בקול קורא ב-29.7.24, כולל שני חלקים:

1. מתווה סיוע בשכר הדירה עד יוני 2025 למשקי בית שאינם בשלים לחזור להתגורר ביישובי הבית שלהם, אף שאין מניעה ביטחונית לחזרתם ואשר זקוקים לפרק זמן נוסף מחוץ לחבל לריפוי ושיקום כדי שיוכלו לשוב ולהתגורר עם קהילותיהם בחבל.
2. מתווה ההפוגות – תמיכה כספית למטרות ביצוע פעולות תרבות ופנאי ליחידים, משפחות וקהילות לצרכי הפוגות וחיזוק החוסן הקהילתי לתושבים המתגוררים בחבל.

צילום: כיסופים

מתווה סיוע בשכר הדירה

חלק מיישובי חבל תקומה מוגדרים ככאלה שאין מניעה ביטחונית לחזרת התושבים אליהם, לאחר ששהו בשנה האחרונה במגוון פתרונות דיור זמניים. עם זאת, ביישובים אלה שאין גם מניעה שיקומית לחזרתם, יש בין המשפחות שפוננו כאלה שאינן מרגישות בשלות לשוב לבתיהן בשלב זה, וזקוקות לשהות זמנית נוספת לריפוי ושיקום מחוץ לחבל לפני שישונו להתגורר עם קהילתם ביישובי הבית שלהם. לאור זאת, הוחלט על מתווה סיוע מוגבל בזמן בהשתתפות בהוצאות שכר דירה לאותן המשפחות שזקוקות לזמן נוסף, לשיקום וריפוי מחוץ ליישוב.

משקי בית זכאים הם כאלו העומדים בתנאי הזכאות המפורטים במבחן התמיכה: שכרו או גרו בדירה ברשותם באחד מהיישובים הזכאים, אינם מקבלים סיוע אחר בדיוור מהמדינה, מקבלים טיפול, ליווי וסיוע כלשהם במהלך תקופת קבלת הסיוע הכלכלי ועוד.

הסיוע במסגרת המתווה יינתן לכל היותר עד חודש יוני 2025, וסכום הסיוע לא יעלה על שכר הדירה בפועל, וישתנה בהתאם לשכר הדירה ולמספר הנפשות במשק הבית.

משק בית (מספר נפשות)	יחיד (1)	זוג (2)	זוג + 1 (3)	זוג + 2 (4)	זוג + 3 (5)	זוג + 4 (6)	זוג + 5 (7)	זוג + 6 (8)
סכום סיוע מרבי (₪) לפני ניכוי השתתפות עצמית	3,500	4,000	4,500	5,000	5,500	6,000	6,500	7,000

סך הכול הוגשו כ-500 בקשות על ידי משקי בית שמעוניינים להיכלל במתווה.

מתווה ההפוגות

במסגרת המתווה תועבר תמיכה כספית לכל הרשויות המקומיות בחבל בסך של 42 מיליון ₪, בעבור ביצוע פעולות תרבות, פנאי ליחידים, משפחות וקהילות לצורכי הפוגות וחזיקה החוסן הקהילתי לתושבים המתגוררים בחבל. הפעולות כוללות, בין היתר: סדנאות תמיכה, אטרקציות כגון כניסה למוזיאונים או פארקים, פעילויות קהילתיות מחוץ ליישובים, הפעלת מתנדבים וכו'.

לאחרונה פורסם נוסח מבחן תמיכה משלים למבחן התמיכה ברשויות חבל תקומה לסיוע לחזיקה הקהילות בעקבות חזרת התושבים לחבל תקומה עבור מבקשים מקבלי סיוע אחר בדיוור, עבור מבקשים עם נכות לרבות מרותקים ועבור מבקשים המתגוררים בדיוור מוגן.

סטטוס מימוש התוכנית האסטרטגית לשיקום ופיתוח חבל תקומה

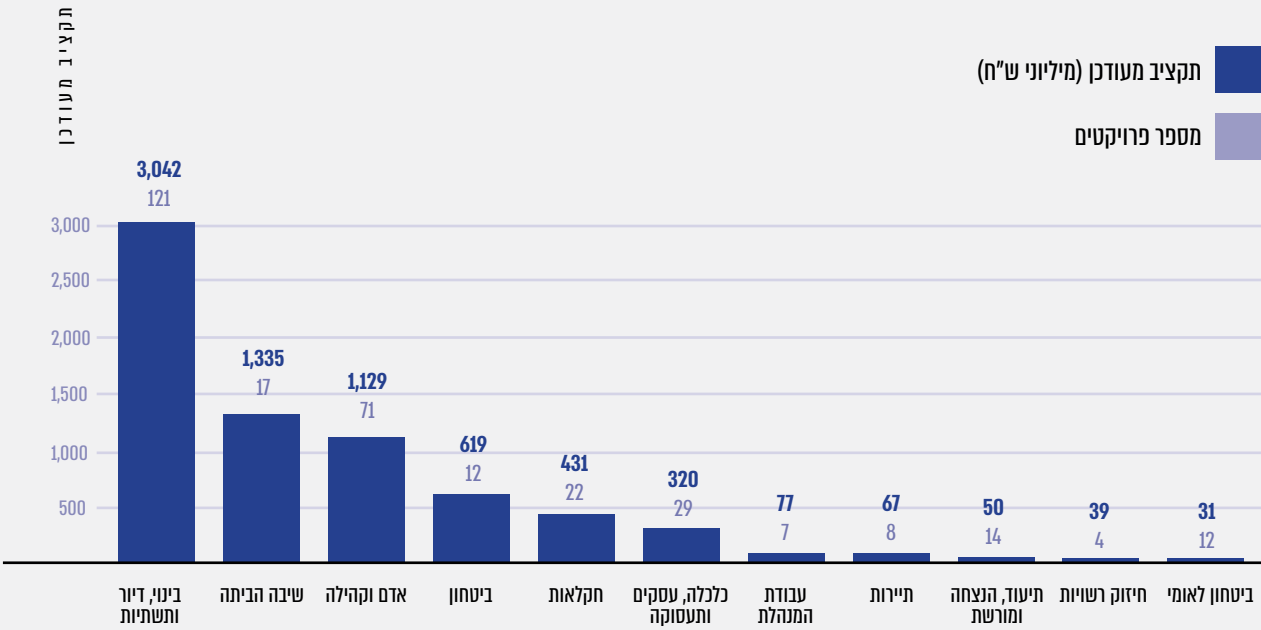
כאמור, תוכנית החומש האסטרטגית שבנתה מנהלת תקומה בחודשים הראשונים לפעילותה, במקביל להוצאה לפועל של הפתרונות המידיים ופתרונות הביניים, אושרה בממשלה ערב חג הפסח, 17.4.2024. מייד לאחר מכן המנהלת החלה לפרוט את התוכנית הרב שנתית לתוכנית עבודה שנתית מפורטת לשנת 2024 ולהוציאה אל הפועל.

תוכנית העבודה של מנהלת תקומה לשנת 2024 מורכבת מיותר מ-300 פרויקטים בתחומים השונים, שמבוצעים ומתוכללים ע"י המנהלת בשיתוף מגוון של משרדי ממשלה, הרשויות המקומיות, היישובים וגורמים נוספים. סך תקציבי הפרויקטים בשנה זו מסתכמים לכ-7,000 מיליוני ש"ח.

להלן יובאו עיקרי הנתונים אודות עשיית המנהלת בחודשים האחרונים, תחילה ברמה הכוללת ולאחר מכן בהתאם לתחומים השונים.

מבט-על: חלוקת תוכנית העבודה והתקציב לפי חיתוכים שונים

תוכנית 2024 - התפלגות התקציב ומספר הפרויקטים בין תחומי הפעילות

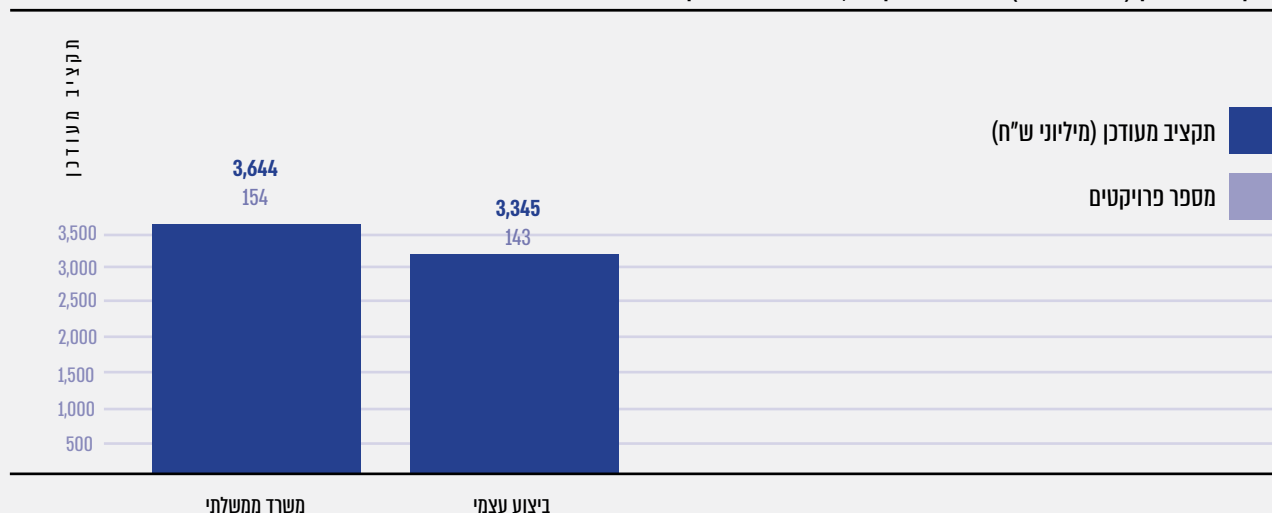

- כ-70% מתקציב המנהלת לשנת 2024 מיועדים לצרכים בסיסיים-מידיים (מענה מידי לצורכי מגורים במלונות, מגורים לתקופת הביניים, מענקי שיבה הביתה, התנעת תהליך בנייה מחודשת של הבתים ההרוסים בחבל ומרכיבי ביטחון ביישובים).
- כ-43% מתקציב מנהלת תקומה לשנת 2024 (3 מיליארד ₪) נמצאים בתחום הבנייה מחדש של בתים, תשתיות, מבני ציבור, והמרחב הציבורי.
- כ-19% מהתקציב (1.3 מיליארד ₪) הוקצו למענקי השיבה הביתה ולהארכת השהייה מחוץ לגבולות החבל.
- כ-9% מהתקציב השנתי (0.6 מיליארד ₪) הוקצו למרכיבי ביטחון.

אופן הביצוע

ביצוע עצמי (ע"י מנהלת תקומה) או ע"י משרדי הממשלה השונים

תקציב מעודכן (מיליוני ש"ח) ומספר פרויקטים, בפילוח לפי אופן ביצוע

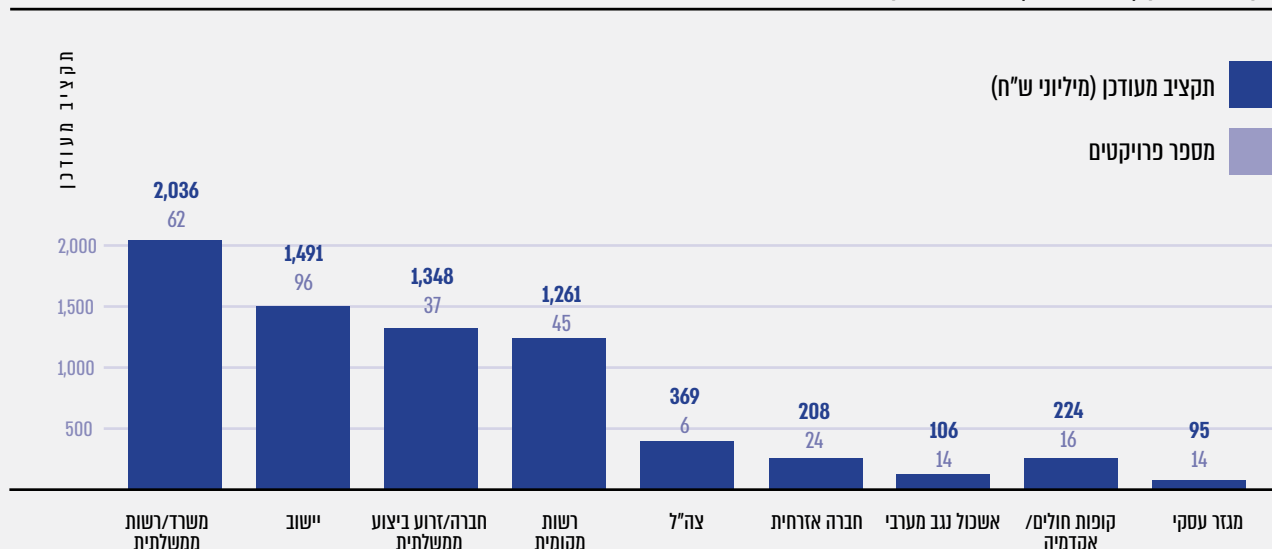
כדי לאפשר מהירות ויעילות בביצוע הפרויקטים, עומדת לרשות מנהלת תקומה קשת אפשרויות שמאפשרת לה בחירה במסלול המהיר והאיכותי ביותר. ככלל, המנהלת לא נועדה להחליף את משרדי הממשלה ולכן במקרים שלמשרדים יש סמכות ויכולות ביצוע יעיל ומהיר, התקציב יועבר אליהם. לצד זאת, המנהלת יכולה גם לבצע את הפרויקטים בעצמה, כאשר זו האפשרות היעילה יותר.

בשנת 2024, **מנהלת תקומה בחרה לבצע כ-49% מהתקציב בעצמה** (3.5 מיליארד ש"ח), בעיקר במסגרת מתן פתרונות לצרכים המיידיים והביניים. כ-52% מהתקציב (3.6 מיליארד ש"ח) מושקע בחבל באמצעות משרדי הממשלה השונים.

גורם מבצע

הביצוע בפועל יכול להיעשות ע"י השלטון המרכזי, השלטון המקומי (לרבות אשכול נב מערבי), יישובים, מגזר עסקי וחברה אזרחית.

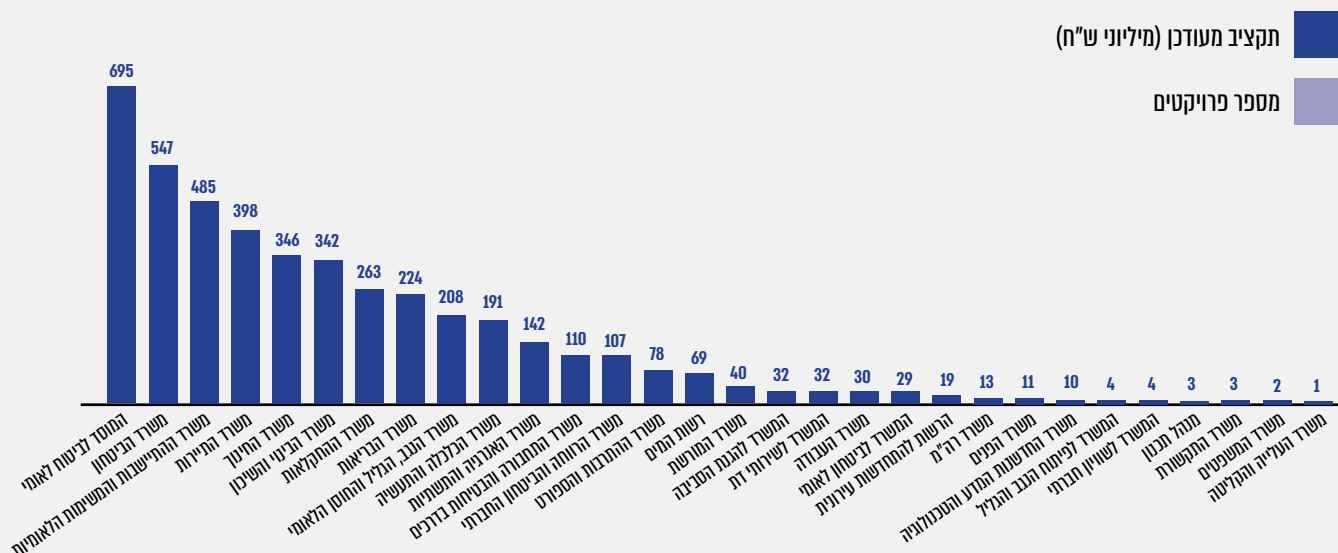
תקציב מעודכן (מיליוני ש"ח) ומספר פרויקטים, בפילוח לפי גורם מבצע

כ-50% מהתקציב לשנת 2024 מבוצעים ע"י משרדים, רשויות, חברות וזרועות ביצוע של הממשלה. כ-40% מהתקציב מבוצעים ע"י הרשויות המקומיות והיישובים עצמם. היתר מבוצעים באמצעות שותפים מהמגזרים השונים - העסקי והאזרחי.

חלוקה תקציבית מתוכננת למשרדי ממשלה

תקציב מעודכן (מיליוני ש"ח) ומספר פרויקטים, בפילוח לפי גורם אחראי

משרדי ממשלה מרכזיים בכל הנוגע לפתרונות מידיים ופתרונות ביניים:

הביטחון הלאומי (מענקי שיבה הביתה), משרד התיירות (פתרונות מלונאיים), משרד הביטחון (מרכיבי ביטחון), משרד הבינוי והשיכון ומשרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות (פתרונות ביניים).

משרדי ממשלה מרכזיים שמוציאים לפועל פרויקטים בחבל תקומה בשנת 2024:

משרד החינוך, משרד החקלאות, משרד הכלכלה, משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, משרד הבריאות ועוד.

שיפוץ חוף זיקים, מועצה אזורית חוף אשקלון

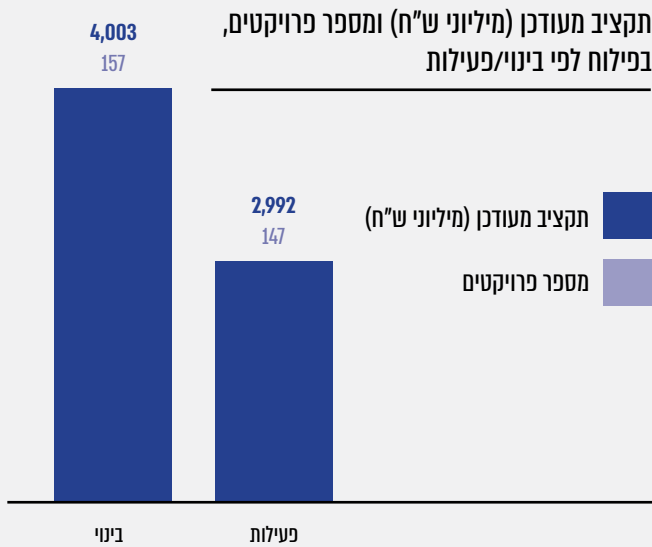

בינוי / פעילות

בינוי - פרויקטים הבאים לידי ביטוי בהקמה פיזית של מבנה ציבורי או פרטי.

פעילות - פרויקטים שאינם באים לידי ביטוי במבנה פיזי מוחשי, אלא נותנים ערך לשיקום ולקידום הנושא בחבל בדרכים אחרות (מענקים, השקעות הון, שירותים חברתיים ועוד).

עיקר העשייה והתקציב בשנת 2024 מופנה לפרויקטים של דיור, בינוי ותשתיות כחלק מתהליך השיקום, לצד הקמת פתרונות הביניים. עם התקדמות התוכנית צפוי שנכפח הבינוי יקטן ונכפח הפעילות יגדל.

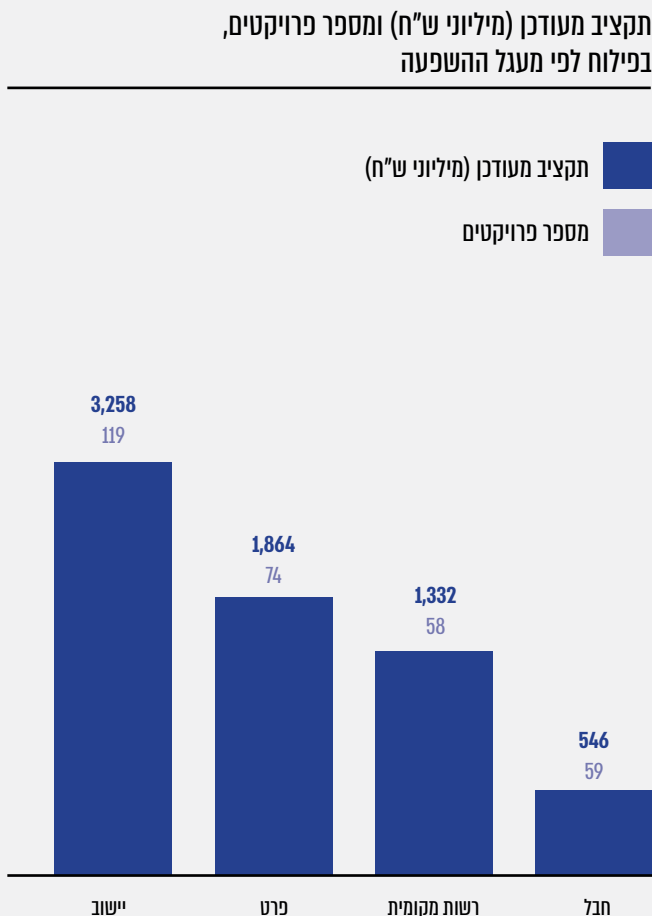

מעגלי השפעה

התוכנית האסטרטגית נבנתה בארבע קומות: פתרונות ברמת הפרט, היישוב, הרשות ועוגנים חבליים. שנת 2024 מאופיינת באינטראקציה מאוד גבוהה עם השטח, הפרט והיישוב.

כ-46% מהתקציב לשנת 2024 בעל השפעה עיקרית ברמת היישוב. הסיבה לכך היא עיסוק משמעותי בתהליכי השיקום הפיזי אשר בא לידי ביטוי בהענקת סל יישובי עבור הקמה ושיפוץ מוסדות ציבור, שדרוג תשתיות פנים יישובים ובין היישובים ותכנון סטטוטורי תומך. בנוסף, תקציבים רבים מופנים השנה ליצירת פתרונות דיור עירוניים וכפריים לתקופת הביניים עבור אותם תושבים שאינם יכולים לחזור לחבל.

ברמת ההשפעה על הפרט אשר שבאה לידי ביטוי בכ-26% מהתקציב לשנת 2024, תקציבים רבים הוקצו למענקי שיבה הביתה עבור התושבים שיכולים לחזור. בנוסף, ניתן לראות פרויקטים בתחומי אדם וקהילה: הנגשה ועיבוי שירותי רפואה בחבל, חיזוק מכללת ספיר והשכלה גבוהה. בתחומי התעסוקה והעסקים: תוכניות הכשרה מוכוונות העסקה, מסלולי השקעות הון לשיקום עסקים שנפגעו עסקית. ובתחום החקלאות: השקעות הון במשקים קיימים עבור שיקום ושדרוג יכולות החקלאי והמשק.

חבל: עוגנים חבליים שתורמתם לחבל היא רחבית ולא ניתן לשייך אותה לישות ספציפית (להמחשה: תחבורה, תשתיות, מ"פ, אגנק)

רשות מקומית: פרויקטים המיועדים לרשויות המקומיות, בין שברמת מפתח התקציב ובין ש"יגעו" בתושב בעזרת מנגנון רשותי כלשהו (להמחשה: סל תקומה לחינוך, חיזוק כוח אדם, מתקני ספורט, מרכזי תעסוקה, פרויקטים מניבים לרשויות, סל מועצתי)

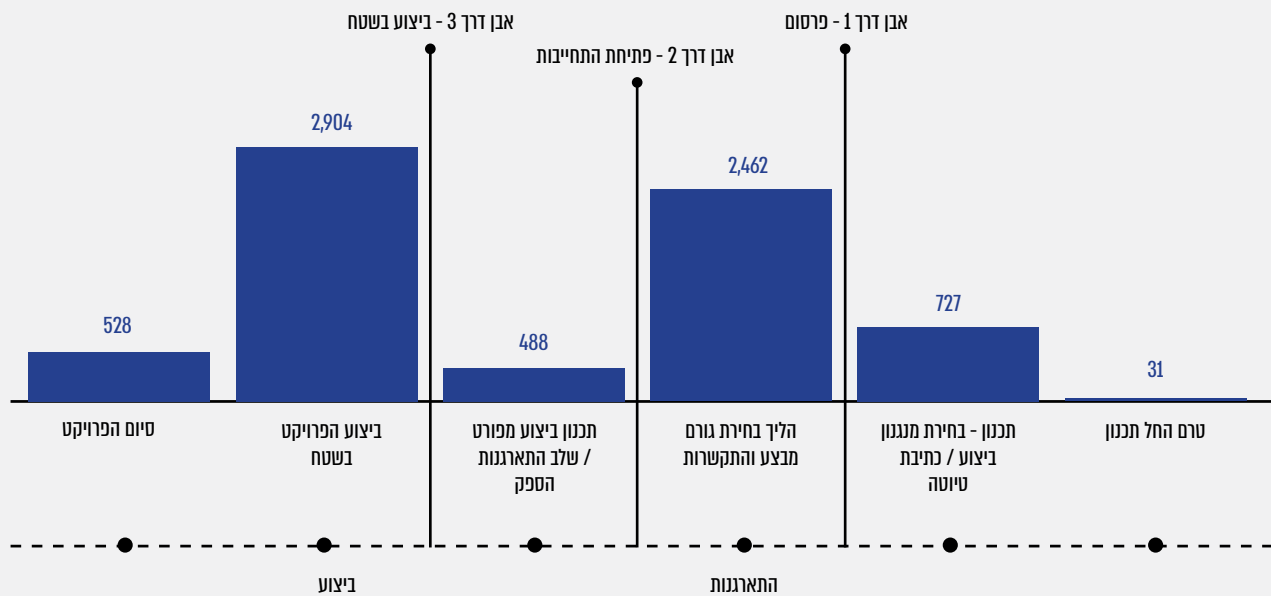
יישוב: פרויקטים המיועדים ליישובים עצמם, בין של יישוב ספציפי או לכלל היישובים - פרויקטים שישנו את פני היישוב (להמחשה: עצמאות אנרגטית, התחדשות כפרית,

העתקת חממות בנתיב העשרה, סל יישובי)

פרט: פרויקטים המיועדים לתושבים ולבעלי העסקים בחבל ואינם מבחינים ביניהם ברמת היישוב או הרשות (להמחשה: השקעות הון, שוברים להכשרה מקצועית, תוכנית השיבה הביתה, הנגשת שירותי רפואה)

סטטוס התקדמות ביצוע הפרויקטים

התקדמות הפרויקטים - תקציב פרויקטים מקורי לפי שלבי ביצוע הפרוייקט

נחלק מתהליכי המעקב והבקרה אחר יישום התוכנית, כל פרויקט מסווג לאחד משישה שלבים. מחציתם שלבי התארגנות טרם תחילת ביצוע הפרויקט ומחציתם שלבי ביצוע בפועל.

1. טרם החל תכנון - פרויקטים שמימושם והוצאתם אל הפועל טרם החלו עקב שינוי בסדרי העדיפויות, החלטה לדחייה לשנה הבאה ועוד.
2. תכנון - פרויקטים שנמצאים בשלב בחירת מנגנון ביצוע וכתיבת מסמך ההתקשרות (רכש או תמיכה).
3. בהליך בחירת גורם מבצע - פרסום קול קורא / מסמך התקשרות.
4. תכנון ביצוע מפורט - נבחר הגורם המבצע, ויצאה אליו התחייבות כספית והוא מתארגן להתחיל לבצע את העבודה בשטח.
5. ביצוע הפרויקט בשטח.
6. סיום הפרויקט.

עיקר העשייה של מנהלת תקומה בחודשים האחרונים מאז אושרה תוכנית החומש האסטרטגית היה עבודה מאומצת בניית תשתיות עבודה נכונות ויעילות עבור הוצאה לפועל ומימוש של כ-320 פרויקטים בתחומים שונים תוך מספר חודשים. המנהלת פעלה ליצירת תהליכי עבודה ומנגנוני ביצוע אפקטיביים ואיכותיים עם כלל הגורמים הנדרשים ביישום התוכנית האסטרטגית בעזרת עבודה פנימית וחיצונית מול בעלי העניין הרבים: משרדי ממשלה, הרשויות המקומיות, ישובי החבל, אשכול נב מערבי, גופים פרטיים, עמותות, מוסדות אקדמיים, גורמים פילנתרופיים ועוד.

נכון לחודש ספטמבר, 244 פרויקטים בהיקף של קרוב ל-6.4 מיליארד ₪ (90% מהתקציב השנתי) נמצאים כבר לאחר שלב התכנון.

פורסם קול קורא / נבחר זוכה / החלה העבודה בשטח בשלב הביצוע בשטח.

- 8 פרויקטים (0.5 מיליארד ₪, 7% מהתקציב) נמצאים בשלב סיום הביצוע כדוגמת מענקי תקומה מיידים לרשויות וליישובים, מענה תעסוקתי לטווח המידי, יצירת פתרונות ביניים עבור הישובים שלא ניתן לחזור אליהם עדיין ועוד.
- 58 פרויקטים (2.9 מיליארד ₪, 41% מהתקציב) נמצאים בשלב הביצוע בשטח בימים אלו - חיזוק מרכיבי הביטחון בישובים, פתרונות חינוכיים ופתרונות לטיפול חוסן נפשי, מעטפת תעסוקתית קהילתית, ליווי עומק לעסקים בשלבי החיים השונים, חיזוק כוח אדם ברשויות המקומיות ועוד.
- 32 פרויקטים (494 מ' ₪, 7% מהתקציב) נמצאים בשלב תכנון מפורט והתארגנות הספק, כלומר ההתקשרות עם הספק כבר יצאה לדרך ובקרוב תחל עשייה בשטח. כך לדוגמה בפרויקטים להנגשה ועיבוי שירותי רפואה, העצמה מקומית וליווי קהילות, חיזוק תחום הכבאות וההצלה, תכנון והרחבת מט"ש שדרות ועוד.
- 144 פרויקטים (2.5 מיליארד ₪, 34% מהתקציב) נמצאים בשלב בחירת הגורם המבצע וביצוע ההתקשרות עימו ובקרוב יעברו לשלב הביצוע בשטח. מדובר במגוון רחב של קולות קוראים שפורסמו בתקופה האחרונה, כגון: הסל היישובי והסל המועצתי/רשותי, פרויקטים לתמיכה בתוכניות בלתי פורמאליות, חיזוק מכללת ספיר והשכלה גבוהה בחבל, חיזוק חוסן הקהילה, פרויקטים לתמיכה בעסקים המקומיים בחבל לשימור הלקוחות והפעילות, מסלול השקעות הון בחקלאות עבור חקלאים לחיזוק המשקים ועוד. סטטוס תקציבי בתהליך מימוש התוכנית האסטרטגית.

סטטוס תקציבי בתהליך מימוש התוכנית האסטרטגית

בהתאם להחלטת ממשלה מיום 1699 מיום 17.4.2024, תקציב מנהלת תקומה לשנים 2024-2028, הוא 19 מיליארד ₪, מתוכם הממשלה אישרה להקצות בשלב זה 14.05 מיליארד ₪ המורכבים משלושה חלקים:

צמיחה

תקציב המיועד לפרויקטים שנועדו לעידוד הצמיחה בחבל. בשלב זה אושרו מתוך סך תקציבי הצמיחה רק תקציבים שהם תקציב המשכי להחלטת ממשלה 462 שהגדירה את החבל כאזור עדיפות לאומית עד סוף שנת 2024. יתר תקציבי הצמיחה מותנים בהחלטת ממשלה המשכית של עדיפות לאומית לשנים 2025 ואילך.

שיקום

תקציב לחמש שנים שנועד לרכיבי השיקום מתוך התוכנית האסטרטגית.

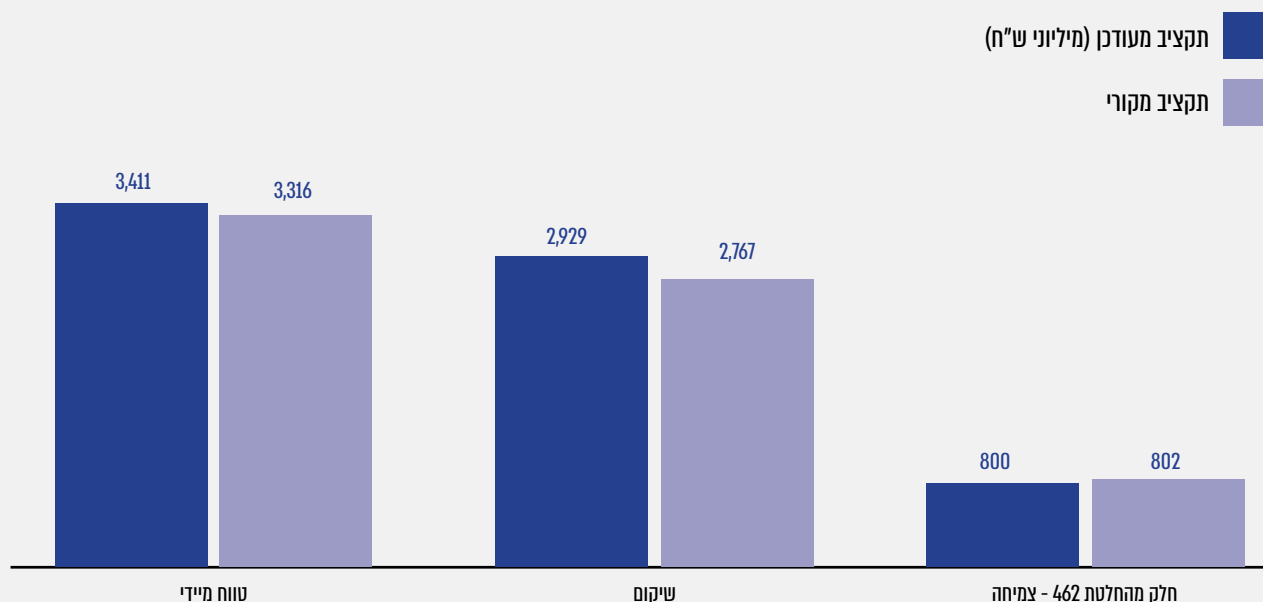
טווח ביניים

תקציב שנועד לתת עזרה מיידית לתושבי החבל והרשויות בחבל עם פרוץ מלחמת חרבות ברזל - מורכב בעיקר מפתרונות מגורי הביניים, מענקי השיבה הביתה ומרכיבי הביטחון.

מתוך תקציב החומש, התקציב המקורי לשנת 2024 עומד על כ-6.9 מיליארד ₪, והתקציב המעודכן על כ-7.1 מיליארד ₪. עלייה שנבעה בעיקר משתי סיבות:

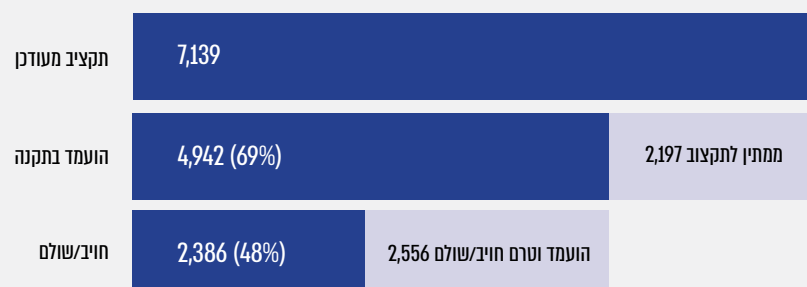
1. צרכים נוספים שעלו מהמשכונת הלחימה ובאים לידי ביטוי בהרחבת הסיוע לרשויות ולתושבי החבל כחלק מתהליך השיבה הביתה.
2. הקדמה תזרימית של תקציבי הרשאה בתחום הבריאות והחינוך.

תקציב מנהלת תקומה בשנת 2024 בפילוח של סעיפי החלטת הממשלה (שיקום, טווח מידי וצמיחה), במיליוני ש"ח

סטטוס ביצוע תקציבי - ספטמבר 2024

ההליך מימוש תקציב החלטת הממשלה (מיליוני ש"ח)

מהתקציב
השנתי
(5 מיליארד ₪)
הועמדו עד כה בתקנות התקציביות

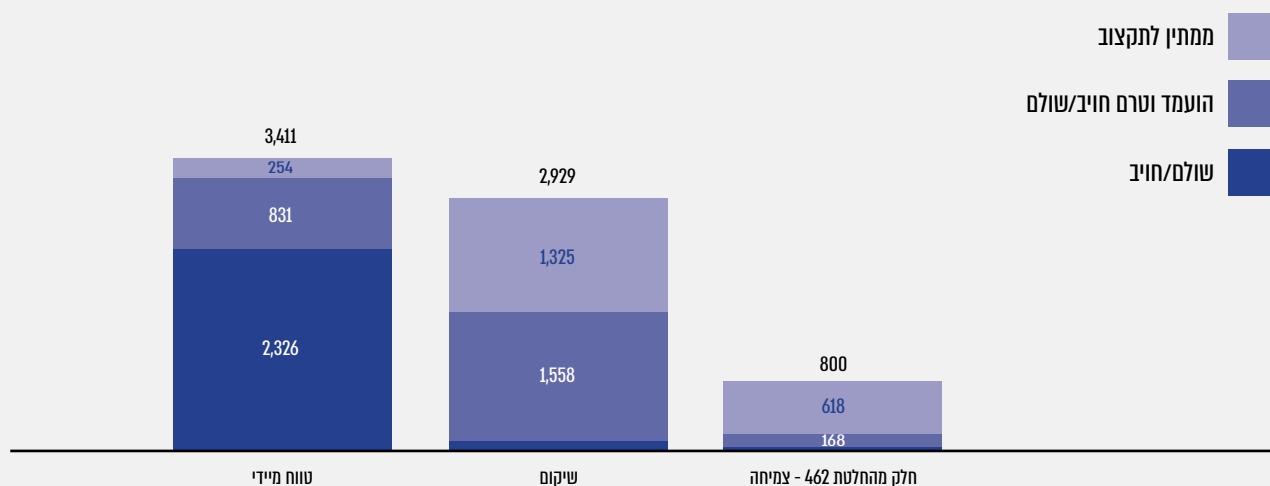
70% כ-70%

כמחצית מהתקציב שהועמד בתקנות (2.4 מיליארד ₪) כבר חויבה בהרשאה ו/או שולמה

יתרת התקציב על סך 2.2 מיליארד ₪ ממתונה בימים אלה לאישור לתקצוב. מטבע הדברים, עיקר הביצוע התקציבי עד כה הוא בגין הפעולות המיידיות (מלונות, מגורי ביניים, מענקי שיבה הביתה ועוד). אולם כאמור לעיל, רוב מוחלט של הפרויקטים המתוכננים לשנת 2024 כבר נמצא בשלבי התארגנות ויישום מתקדמים, כך התקציב המעודכן משקף את תחזית הביצוע העדכנית עד סוף שנת התקציב.

סטטוס ביצוע תקציבי בשנת 2024 בפילוח לפי סוג סעיפי החלטת הממשלה (שיקום, טווח מידי, צמיחה), במיליוני ש"ח

בהמשך הדוח [ובנספח להלן](#) יפורט סטטוס הביצוע והתקציב ברמה של תחומים ופרויקטים.

מושב יתד

נתונים על הפעילות, בחלוקה לתחומים

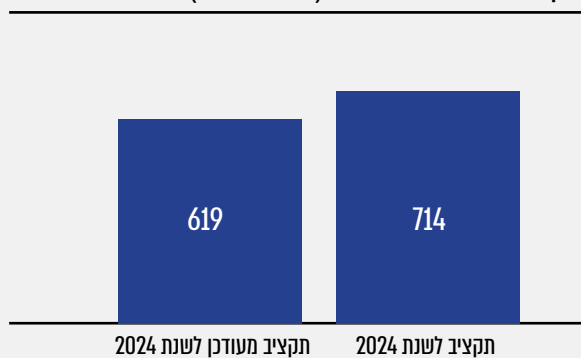
תחום ביטחון

מרכז שליטה (משל"ט) "אופק חדש" משמש כזרוע ביצוע של מנהלת תקומה בנושאים הרלוונטיים לשיקום וחיזוק חבל התקומה בהיבטי תשתית ומרכיבי ביטחון, זאת באמצעות תכלול עבודת אגפי משרד הביטחון לשיקום החבל, תכלול פעילות צה"ל במרחב החבל, תיאום ובקרה של מגוון פעולות הנוגעות לביטחון ולתחושת הביטחון של התושבים וביצוע פעולות נוספות המוטלות על המשל"ט בתיאום עם מנהלת תקומה ומשרד הביטחון.

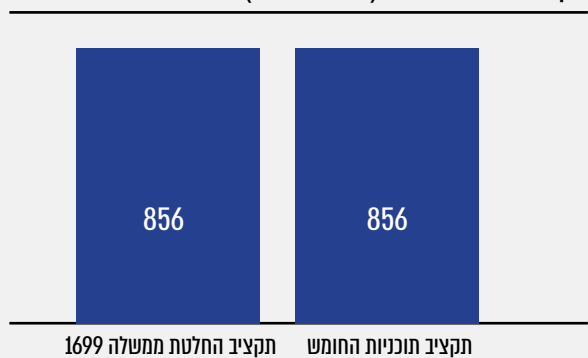
מטרות פעילות הצוות

לסייע בידי מנהלת תקומה לבצע את הנדרש כדי לממש את חזון המנהלת וייעודה. בתוך כך מושם דגש על שיקום, חיזוק והתעצמות מרכיבי הביטחון ביישובים כחלק מתפיסת הביטחון הכוללת באזור במטרה להחזיר את הביטחון ותחושת הביטחון לתושבי החבל והסביבה.

תקציב התחום לשנת 2024 (במיליוני ש"ח)

תקציב התחום לחומש (במיליוני ש"ח)

עיקרי העשייה עד היום

משל"ט "אופק חדש" פועל למען החזרת תושבי העוטף ליישוביהם ולשיקום מארג החיים ביישובים. זאת, דרך קידום של מספר פרויקטים בתחומי עשייה מגוונים, שאפשר לחלק לשלוש קטגוריות מרכזיות, זאת לטובת החזרת תושבי העוטף ומארג החיים ביישובים:

ביטחון ומרכיבי ביטחון

- שיקום תשתיות והצבת מרכיבי הביטחון (כולל מרכיבים טכנולוגיים).
- תיאום גזרתי מבצעי – תיאום תנועות כוחות ביישובים, מדיניות מיגון ואבטחה.
- חקלאות – שיקום דרכים חקלאיות, היערכות לזריעת סתיו.
- משימות מתפרצות.

שיקום

- שיקום והקמת צירי חינוך, שיקום שטחי ציבור וטיפול במכשעים בטיחותיים.

מארג החיים

- החזרת מארג החיים – איטום בתים, ניקיון וצביעת כבישים, גינון ציבורי ויישובי והדברה.
- היבטים לוגיסטיים וסיוע בהליכים בירוקרטיים – פינוי ואריזת מיטלטלין, יצירת "תיקי חקלאי" למס רכוש.
- מורשת והנצחה – תיאום פוטוגרמטריה, תיעוד ואיסוף חפצים במרחב הציבורי, תכלול תוכנית עבודה ותיאום מול יישובים, רשויות, גופי הביטחון ומומחי תוכן, משרד המורשת ומשרד רה"מ.
- מתן מענה ופתרונות לבעיות אד-הוק המובאות לטיפול המשל"ט באמצעות מנהלת תקומה.
- ניהול וטיפול בפניות ראשי היישובים, הרשויות והמועצות בתחומי אחריות המשל"ט.

עבודות גינון במושב יתד

הישגים מרכזיים בתקופת הפעילות:

פיילוט מרכיבים טכנולוגיים במסגרת תוכנית מרכיבי ביטחון

- מענה טכנולוגי הכולל אחיזה במרחב האחזקה ובמרחב האבטחה ביישובי הליבה הקדמי אופייני בהתאם לדרישה המבצעית של אוגדת עזה ופיקוד דרום, ובתיאום עם המועצות והיישובים. החל פיילוט לבחינת המרכיבים הטכנולוגיים ביישובים המוגדרים "ליבה קדמי" המתקיים במקביל בחמישה יישובים במתארים שונים בעוטף עזה וכולל בין היתר, מענה טכנולוגי משלים כגון אמצעי תצפית והתראה, רחפנים, חיזוק חמ"לים ביישובים וכן רשת קשר אזורית ייעודית המחברת בין כוחות הגנת היישוב, לצד חיזוק ההגנה הפיזית ביישובים, חיזוק כיתות הכוננות, ועוד. עתיד להיות מיושם בכלל יישובי הליבה הקדמית בחבל.
- ב-12.8.24 תורגלו מרכיבי הפיילוט באחד מיישובי הליבה, בהשתתפות מנכ"ל משרד הביטחון, מפקד אוגדת עזה, ראש משל"ט אופק חדש, נציגי מנהלת תקומה, בכירים בפיקוד העורף, בצה"ל ובמשרד הביטחון.

סיור מנכ"ל משרד הביטחון ביד מרדכי לבחינת מענה המרכיבים הטכנולוגיים במסגרת הפיילוט

- תוצאה רצויה מהפריקט: יצירת מרחב אבטחה המותאם לכל יישוב.
- סטטוס: הפיילוט מתבצע בחמישה יישובים במקביל. התקדמות הפריקט כמתוכנן צפוי להימשך עד סוף רבעון א' 2025.

תת תחום – אמצעי ביטחון משלימים - כיתות כוננות ושיקום חמ"לים

- שיקום מרכזי הביטחון ביישובי החבל הוא תנאי מחייב לחזרת היישובים לשגרת החיים. מרכיבי הגנה נוספים המסופקים ליישובים מאפשרים מתן מענה משלים למאמץ הגנת היישוב. בחודשים האחרונים מתבצעת עבודה מואצת בשיתוף גורמי משרד הביטחון וצה"ל לאספקת ציוד לחימה לכיתות הכוננות, אספקת אמל"ח ואמצעים נוספים, הקמת נשקיות יישוביות, רכש כספות ביתיות לחברי כיתת הכוננות, קשר טקטי, רכש והתאמת ביתני שומר ביישובים, אמצעי נידוד לרבש"צים, שיקום חמ"ל צח"י (צוות חירום יישובי) ורכש ציוד ייעודי לצוותי הצח"י.
- סטטוס: מרכיבי הגנת היישוב והמעטפת המשלימה נמצאים כולם בתהליכי רכש וחלוקה, עבודות השיקום והשיפוץ צפויות להסתיים עד לסוף רבעון א' 2025.

תת-תחום - החזרת "מארג החיים"

כחלק מהמאמץ החיוני להחזרת מארג החיים הקהילתי ליישובי החבל, בוצעו עבודות שיקום ראשוניות בשטחים הציבוריים ביישובים באופן שיאפשר את חזרתם הבטוחה של התושבים. פרויקט "מארג החיים" כולל בין השאר עבודות פינוי וזיכוי בתים, תיקון ראשוני של גגות הבתים שניזוקו עקב פגיעות, תיקון תקלות חשמל ברחבי היישוב לרבות שערים, חקלאות ומרכזיות חשמל, ניקיון דרכים ושבילים ברחבי היישוב, הדברת מזיקים ומכרסמים, איסוף פסולת וטיפול במפגעים תברואתיים, שיקום מערכות גינון שניזוקו וביצוע עבודות תחזוקה, סימון כבישים ומדרכות, החלפת שלטי תמרור שנפגעו ופינוי ושיקום מפגעי בטיחות הפזורים במרחבים הציבוריים. בנוסף, כחלק מפרויקט "מארג החיים", לאפשר שיקום ובנייה חדשה לקראת חזרת המשפחות, מתבצעות בשיתוף היישובים עבודות פינוי הריסות הבתים שניזוקו.

סטטוס: עבודות שיקום מרחבי הציבור הסתיימו ונמסרו ליישובים. בשטח מתבצעות עבודות אחרונות בתחום הגינון והתמרור. עבודת פינוי הריסות הבתים הפגועים נמשכת כמתוכנן ועתידה להסתיים בסוף שנת 2024.

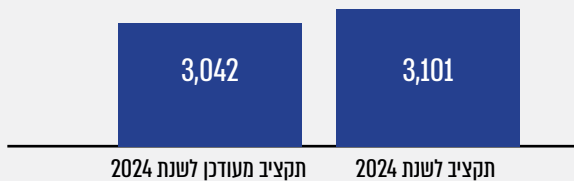

חמ"ל מועצתי
במועצה האזורית חוף אשקלון

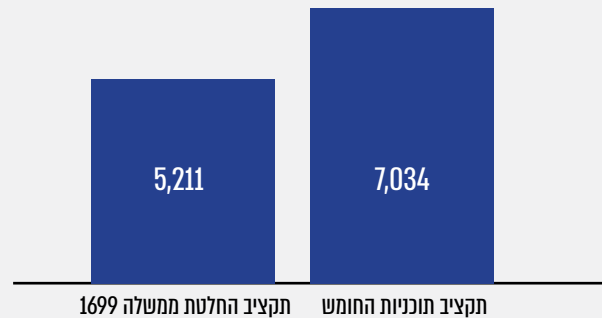
מטרות פעילות הצוות:

- שיקום יישובי קבע – באופן שיאפשר איכות חיים לתושבים החוזרים
- שדרוג ופיתוח יישובי החבל – שיפוץ, תכנון, שיווק ופיתוח פתרונות דיור קבועים, משופרים ואיכותיים.
- פיתוח אזורי – פיתוח ושדרוג תשתיות יישוביות ועירוניות, מוסדות ציבור ומבני ציבור בתוך היישובים, במרחב העירוני ובמרחבים הכפריים בחבל.
- תחבורה – שדרוג תשתיות התחבורה והתחבורה הציבורית במרחב החבל וממנו למרכזים התחבורתיים בנגב ומחוצה לו והתאמת הפעלתו לאופי החבל ולצורכי תושבי החבל, בין היתר קידום תכנון תחבורה ציבורית המותאמת למרחב הכפרי על בסיס האבים תחבורתיים.
- הגנת הסביבה – שיקום סביבתי ופיתוח השטחים הפתוחים בחבל, מתוך הבנת חשיבותם לאיכות החיים של תושבי החבל, בין השאר באמצעות הקמת אתרי טבע, פרויקטים של שפ"פ, עידוד שימוש חוזר וחיבור בין התושבים למרחב הפתוח.
- מים וביוב – קידום ראייה אזורית לניהול ולייעול משק המים והביוב בחבל כתשתית חיונית לצמיחה דמוגרפית, באמצעות חיזוק תשתיות המים והגברת השימוש החוזר.

תקציב התחום לשנת 2024 (במיליוני ש"ח)

תקציב התחום לחומש (במיליוני ש"ח)

אתר הביניים של קיבוץ בארי בחצרים

עיקרי העשייה עד היום

הצוות פועל לקידום של כ-20 פרויקטים במגוון תחומים, אך עיקרי עשייתו של הצוות בשנת החולפת מתמקדת בפתרונות הדיור לתושבי החבל: פתרונות מידיים, פתרונות ביניים ושיקום היישובים.

פתרונות הדיור החלופיים הזמניים מתחלקים לשלושה סוגים: עירוניים, כפריים, משולבים (מלונות, יבילים, מרכזי הארחה וכו'). הפתרונות העירוניים כוללים 16 פרויקטים ב-11 יישובים, 921 יחידות דיור ברחבי הארץ, והפתרונות הכפריים כוללים הקמה של 6 אתרים, 716 יחידות דיור. לצד הסיוע ביצירת פתרונות הדיור עצמם וניהול ההסכמים מול היישובים הקולטים, ניתנה גם מעטפת למכונים לדוגמה בסיוע בדמי כלכלה, תשלומי ארנונה וועד בית, או הצטיידות.

שיקום הדיור – עבודה בתיאום עם היישובים לגיבוש תוכנית לשיקום מבני מגורים, מבני ציבור ותשתיות פיזיות שנפגעו. עד כה אושרו תוכניות ל-10 יישובים, והשאר מגישים את תוכניותיהם בימים אלה.

הסלים היישוביים והמועצתיים – מענקים משמעותיים שמועברים ליישובים ולמועצות שבמסגרתם יוענק תקציב גמיש למטרת שיפוץ ושדרוג מבני ציבור ותשתיות בשטחם לטובת התאמתם לצורכי הקהילה ולמציאות הביטחונית. השווי המצטבר של הסלים היישוביים והמועצתיים הוא כ-1.35 מיליארד ₪.

קידום פרויקטים סביבתיים – מגוון פרויקטים בשיתוף המשרד להגנת הסביבה קודמו ונמצאים בשלבי תכנון מתקדמים, בין היתר: שתילת עצים עבור ייעור עירוני והצללה, שיקום שטחי נחלים, הקמת מרכזי "מחדוש" לקידום שימוש חוזר ולהפחתת פסולת, וכן סיוע בסגירת אתר ההטמנה דיה והעברת הפסולת שבו לטיפול באתר חלופי.

קיבוץ בארי

עיקרי העשייה עד היום

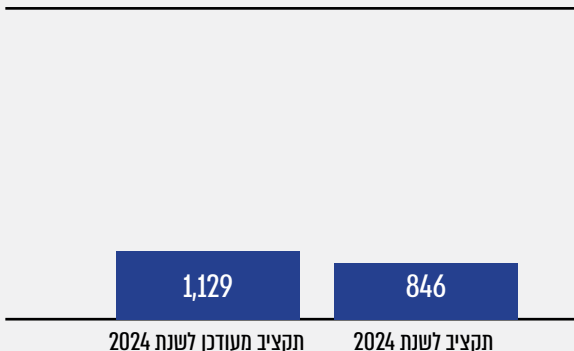
מערך אדם וקהילה אמון על שמונה נושאים: חינוך והשכלה גבוהה, בריאות, שירותים חברתיים, קהילה, צעירים, תרבות, ספורט ודת. תחומים אלו שזורים זה בזה ותכליתם לאפשר פתרון משותף והוליסטי לשיקום הפרט והקהילה. תחומים אלו משתלבים בתחומי עשייה נוספים של המנהלת כגון בינוי, תעסוקה וחקלאות, מתוך ראייה רחבה והצורך לתת פתרון משולב לחבל תקומה. במקביל לפעילות בתחומים השונים, מערך אדם וקהילה פועל בארבעה מעגלי השתייכות: הפרט, המשפחה, הקהילה ומוסדות המדינה (הרשויות והממשלה) במבנה מטריציוני.

המערך פועל מול מספר רב של משרדים, כ-13 במספר, ומול מחלקות סטטוטוריות חזקות וגדולות ברשויות המקומיות (חינוך ורווחה) – עובדה המחייבת מנגנוני תיאום וסנכרון חזקים. לשם כך, פותחה במערך תפיסה המייצרת ומעודדת שותפות. במסגרתה, בעלי התפקידים ברשות הם חלק אינטגרלי מתכנון הפרויקטים של המערך, מהשפעה על תכניהם ועל אופן חלוקת המשאבים בהם, ומקביעת מתכונת ההפעלה של הפרויקטים והוצאתם לפועל.

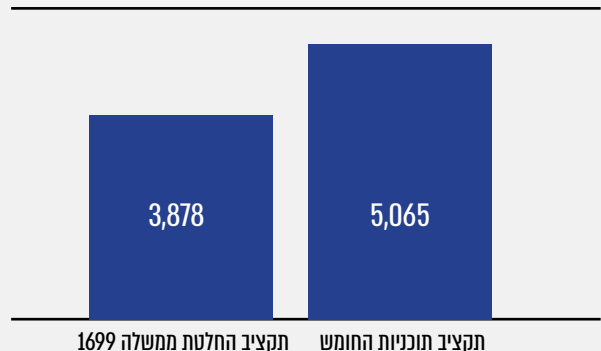
מטרת העל של מערך אדם וקהילה:

השבת החוסן ויצירת איכות חיים גבוהה באמצעות אבני היסוד השזורות לאורך תוכנית החומש: הזהות והערכים של תושבי החבל, הגברת תפיסת המסוגלות והגברת החוסן של הפרט והקהילה.

תקציב התחום לשנת 2024 (במיליוני ש"ח)

תקציב התחום לחומש (במיליוני ש"ח)

הישגים מרכזיים בתקופת הפעילות:

חינוך

גיבוש "סל תקומה לחינוך" על בסיס פלטפורמת גפ"ן, בשיתוף משרד החינוך, מטרתו הענקת פתרונות ייחודיים תוך מיקוד בארבעה תחומים עיקריים: היבטים רגשיים, ערכיים, חברתיים וצמצום פערים. כל זאת למען שיקום וצמיחת התלמידים ומוסדות החינוך ברשויות החבל; בנוסף, בכל אחד ממוסדות החינוך היסודיים והעל-יסודיים בחבל גובש תפקיד ייחודי של רכז תקומה מוסדי, שמטרתו היא תכלול וסיוע מנהלי למנהלות ומנהלי בתי הספר לשם מימוש תוכנית העבודה וסנכרון כלל המשאבים הניתנים בבית הספר ובכללם פתרונות בריאותיים ורווחתיים.

תוכניות תמרוץ להתארגנות, לייצוב ולגיוס עובדי הוראה בשיתוף משרד החינוך והממונה על השכר – על רקע האתגרים הפדגוגיים, החברתיים והרגשיים לנוכח אירועי 7.10 ועקב פינוי התושבים והמורכבויות הנובעות מהפערים הלימודיים שנוצרו, עלה צורך בייצוב ובביסוס צוותי ההוראה והפסיכולוגים החינוכיים במערכת החינוך בחבל. כדי לתת פתרון לנושא גובשו תוכניות תמרוץ להתארגנות ולייצוב עובדי ההוראה והפסיכולוגים החינוכיים לשנת הלימודים תשפ"ה, ובמהלך השנה תגובש תוכנית רב שנתית לשנים הבאות.

חינוך בלתי פורמלי – לצורך בניית תוכנית עבודה ארוכת טווח התקיימו שולחנות עגולים בשיתוף כלל צוותי החינוך ברשויות והשותפים הרלוונטיים, ובימים אלה נבנות ועדות היגוי רשותיות לבניית תוכנית מותאמת לרשות, הכוללת תשתיות ארגוניות ופיזיות. בנוסף, במהלך חופשת הקיץ גובשה תוכנית "קיץ של תקומה", בשיתוף "קרן הביתה" ומשרד החינוך ובאמצעות הגוף המפעיל – החברה למתנ"סים, שסיפקה מענה לתלמידי כיתות ד'–ב, כהשלמה לתוכנית "בית הספר של החופש הגדול", בהתאם למטרות המרכזיות: תמיכה רגשית, פעילות חברתית וערכית, הכנה לימודית מיטבית וצמצום פערים לקראת פתיחת שנת הלימודים הבאה.

בריאות

הרחבת מספר הטיפולים הניתנים במסגרת מרכזי החוסן ברשויות מ-18 ל-24 טיפולים בשיתוף משרד הבריאות ולקראת פרסום קול קורא של משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי לטובת הרחבת תשתית לחוסן ולמענים טיפולים משלימים.

פתיחת מרפאת בריאות הנפש בהובלת המרכז לבריאות הנפש בבאר שבע במועצה האזורית אשכול, בשיתוף משרד הבריאות.

הסתיים קול קורא רשות החדשנות, משרד הבריאות ומנהלת תקומה לקידום מיזמי חדשנות בתחום התפתחות הילד. בתחילת נובמבר תתכנס ועדה מקצועית לבחירת המיזמים למימוש באתרי ההרצה (יחידות התפתחות הילד) בחבל תקומה.

תקצוב והובלת תוכנית בריאות חדשנית ברשויות חבל תקומה בשיתוף משרד הבריאות והכלת תוכניות מניעה וקידום בריאות לגיל השלישי וסל תוכניות בריאות.

הוקמה ועדה מקצועית בהובלת משרד הבריאות בשיתוף מנהלת תקומה להקמת מרכזים רפואיים בשדרות ובאשכול. הוועדה צפויה להגיש את מסקנותיה במהלך אוקטובר 2024.

הוקמה ועדה מקצועית של משרד הבריאות ומנהלת תקומה בראשותו של פרופ' רוני גמזו בשיתוף משרדי הרווחה, החינוך, הנגב, הגליל והחוסן הלאומי ורשויות חבל תקומה לתכנון וגיבוש מענה אזורי הוליסטי בתחום החוסן לחבל תקומה.

רווחה וקהילה

כדי להעצים את הקהילה המקומית – לאורך כל הדרך, מלווים אותה מלווי קהילות ומסייעים בתהליכי הגיבוש, ההחלטות הקשות והחזרה הביתה (תוכנית בשיתוף החטיבה להתיישבות). כמו כן מופעלות תוכנית רכזי קהילות ביישובים בשיתוף משרד נגב, גליל והחוסן הלאומי במטרה לחזק את היכולות והמסוגלות הקהילתית של יישובי חבל תקומה, לסיוע להנהגות ולממלאי התפקיד ביישובים בניהול השוטף של המשבר, היציאה ממנו ותהליך החזרה הביתה, לחזק את החוסן הקהילתי ולעבות את ההון האנושי הניהולי לצורך חזרה הדרגתית לשגרת החיים.

תוכנית "בשביל הקהילה" – שילוב כלים מעולמות הטיפול בפוסט טראומה יחד עם ממדים של קהילתיות, שיתופיות, קידום איתנות, צמיחה והתחדשות של קהילות החבל, באמצעות תהליך קבוצתי הכולל מסע בטבע ותהליך ליווי שנתי לחיזוק תחושת השייכות, המשמעות והמסוגלות של הפרט בקהילה וגיבוש "קבוצת משימה" לקידום ההשפעה על המרחב הקהילתי באמצעות תכנון ויזמות חברתית.

צעירים – תוכנית רכזי צעירים ביישובים ובשדרות, בשיתוף משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי – מומנו שעות עבודה ותקציבי פעילות לקהילות לאוכלוסיית הצעירים – כדי לייצר פעילות קהילתית וחיבור בין אינדיבידואלים שהתפזרו.

תרבות וספורט – פרסום מבחן תמיכה להקמת מתקני ספורט קהילתיים, בשיתוף משרד התרבות והספורט.

שירותי דת – שיקום בתי עלמין בחבל תקומה לקראת ציון אירועי השנה למאורעות 7.10, בשיתוף המשרד לשירותי דת.

מתוך פעילות "קיץ של תקומה" לילדי החבל

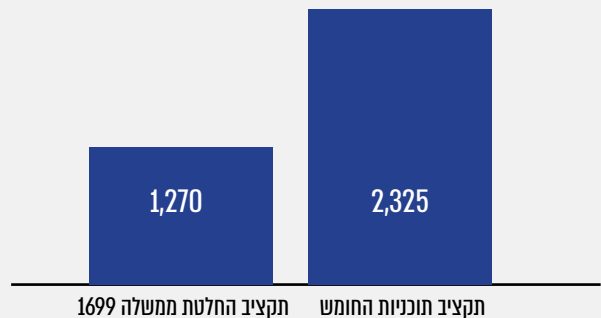
הצוות אמון על ארבעה תתי-תחומים ופועל לטובת השגת המטרות המפורטות מטה:

- **תעסוקה (קידום תעסוקתי)** – פיתוח, שימור ושיפור מסוגלות תעסוקתית המכוונת להשתלבות מיטבית בתעסוקה ופיתוח ושדרוג הזדמנויות תעסוקה.
- **עסקים קטנים ובינוניים** – פיתוח מקצועי של בעלי עסקים, חיזוק החוסן של העובדים והמעסיקים, יצירת תשתית לצמיחה עסקית ותרומה להתרחבות והקמה של עסקים חדשים.
- **עסקים, מסחר ותעשייה** – קידום השקעות הון להגדלת הפריור ורווחיות העסקים ולקפיצת מדרגה טכנולוגית.
- **פיתוח כלכלי אזורי** – תרומה לתהליכי "ביטחון אנרגטי"; פיתוח עצמאות כלכלית וגידול בהכנסות הרשויות המקומיות; העמדת החבל כמוקד משיכה אזורי לעסקים ויזמים ויצירת עוצמה כלכלית לטווח הארוך.

תקציב התחום לשנת 2024 (במיליוני ש"ח)

תקציב התחום לחומש (במיליוני ש"ח)

הישגים מרכזיים בתקופת הפעילות:

הצוות פועל לקידום של כ-25 פרויקטים בתחומי העשייה המרכזיים. להלן פירוט ההתקדמות בפרויקטים מרכזיים במשימה הלאומית לשיקום כלכלת חבל תקומה:

- **עסקים, מסחר ותעשייה – מסלולי השקעות הון לשיקום עסקים שנפגעו עסקית** – נרשמו ביקושים גבוהים מאוד למסלולי ההשקעה במסגרת הקול הקורא שנפתח להגשות בחודש יוני באמצעות הרשות להשקעות הון במשרד הכלכלה, ונסגר להגשה ב-3.9.24. המסלול זכה לפניות מצד עסקים קטנים ובינוניים כמו גם מפעלים וחברות גדולים במגוון תחומי עשייה בכל רחבי החבל.
- **תעסוקה** – הוקמה פלטפורמה מקצועית ותפעולית פורצת דרך להענקת מעטפת תעסוקתית קהילתית לתושבי היישובים, תחילה ביישובי המעבר; וסיוע למועצות האזוריות בתכנון ויישום תוכנית עבודה נרחבת בתחום התעסוקה. הפרויקט מנוהל בשותפות תב"ת-ג'וינט, משרד הרווחה, מנהלת תקומה, המועצות האזוריות וארגון 'בעצמי'.

- **תעסוקה:** הורחבה פעילותו של מרכז הזדמנות שדרות המשותף לעיריית שדרות, משרד העבודה ומשרד הרווחה, לטובת מתן פתרונות תעסוקתיים לתושבי העיר שדרות. בתקופת הפינוי למלונות, הוקמו מוקדים ייעודיים באמצעות מרכזי הזדמנות ברחבי הארץ, שהעניקו ליווי תעסוקתי, הכשרות וקורסים למאות מתושבי החבל. הפעילות נעשתה באמצעות משרד העבודה ומשרד הרווחה.
- **עסקים קטנים ובינוניים:** יצאה לדרך תוכנית מעוף ייעודית ומורחבת לעסקים בתקומה, של ליווי וייעוץ עסקי לכלל העסקים בחבל, באמצעות הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה.
- **מתחמי עבודה מרחוק:** בסוף חודש ספטמבר צפוי להתפרסם קול קורא בשיתוף משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי עבור הקמה ושיפוץ של מתחמי עבודה מרחוק ברשויות החבל.
- **הכשרות והרחבת מעד הזדמנויות תעסוקה:** במהלך החודשים אוגוסט וספטמבר פורסמו שלושה "מסלולים" לטובת הכשרה וקליטת עובדים חדשים בחברות, בשיתוף משרד הכלכלה ורשות החדשנות. מסלולים אלו נועדו לסייע הן לעסקי חבל תקומה בקליטת עובדים חדשים נוכח אתגרי התעסוקה והן עבור תושבי החבל המעוניינים בהשתלבות מחודשת בתעסוקה. מלבד מסלולים אלו, התחזקה תוכנית ה"שוברים" של משרד העבודה המאפשרת סבסוד תוכניות הכשרה מקצועית לפרט, באמצעות תקציב ייעודי לתושבי החבל.
- **פיתוח כלכלי אזורי, אנרגיה:** בספטמבר התפרסם קול קורא לרשויות וליישובים בחבל לטובת סבסוד פרויקטים לקידום עצמאות אנרגטית בחבל. במסגרת זו, בשנת 2024 יתאפשר לכל יישוב בחבל ולכל אחת מהרשויות המוניציפליות, לקבל תקציב ייעודי לפרויקט מהסוגים הבאים - הקמה של מתקני אגירת אנרגיה, תכנון של מערכי האנרגיה ביישובים, הטמנת קווים של רשת החשמל ופיתוח תוכניות אנרגיה מקומיות שיבטיחו רציפות אנרגטית בשגרה ובחירום. בנוסף, יינתן ליווי מקצועי לקידום ביטחון ועצמאות אנרגטית בחבל.

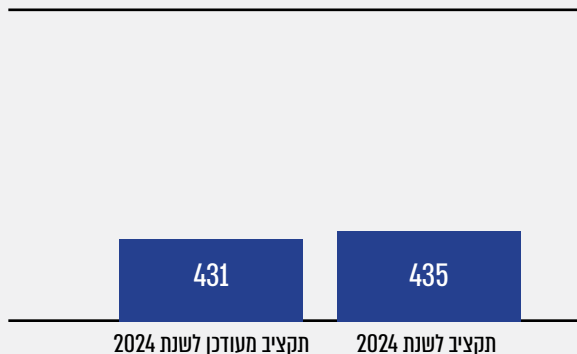

קורס הכשרה מקצועית להטסת רחפנים

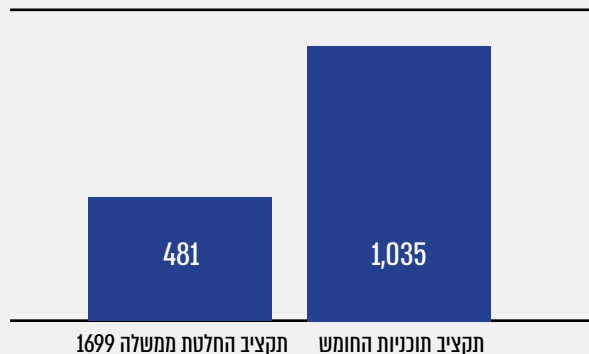
מטרות פעילות הצוות:

- הצמחת הדור הבא של חקלאי החבל
- פיתוח והטמעת טכנולוגיה בתחום האגטק בחבל
- השקעות הון לפיתוח משקי החבל ומיזמים חקלאיים אזוריים
- השקעה בתשתיות התומכות בחקלאות מתקדמת ומקיימת
- הסרת חסמים בתחומי התכנון והבנייה וייעול הקצאת הקרקע החקלאית בחבל

תקציב התחום לשנת 2024 (במיליוני ש"ח)

תקציב התחום לחומש (במיליוני ש"ח)

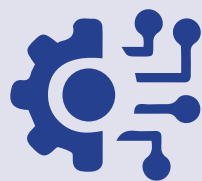
עיקר העשייה עד היום

הצוות פועל לקידום של כ-20 פרויקטים בתחומי העשייה המרכזיים: פיתוח ושילוב חדשנות מתקדמת בחקלאות החבל (אגטק), תמיכה בחקלאים בעזרת השקעות הון במשקים קיימים ובבתי אריזה אזוריים, הצמחת הדור הבא בחקלאות, וקידום תשתיות תומכות: מים, פסולת וקרקע.

הישגים מרכזיים בתקופת הפעילות

כללי

הנחת התשתית לביצוע וליישום בשטח באמצעות: פרסום קולות קוראים, התקשרות מול ספקים נדרשים, כתיבת תוכניות עבודה מפורטות והטמעת מערכות ניהול ליישום הפרויקטים בצורה הטובה ביותר

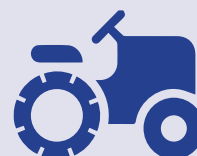
פיתוח והטמעת טכנולוגיה בתחום החקלאות והאגטק בחבל

- התנעת תוכנית לליווי עסקי למשקי החבל בשיתוף הג'וינט, משרד הכלכלה ומשרד החקלאות המתמקדת בהטמעת טכנולוגיה וחדשנות. בימים אלה החלה הכשרה ל-25 מנטורים שילוו את התוכנית, ובהקדם תיפתח הרשמה למחזור א' שלה, מתוך כוונה ללוות כ-150 משקים במהלך השנים הקרובות.
- עבודת מטה מעמיקה יחד עם משרד החקלאות ועם כלל השחקנים הממשלתיים והאזריים לאפיון משקי מודל אשר יפעלו כחווה הדגמה ויאיצו תהליכי הטמעה של טכנולוגיה מתקדמת קיימת במשקי החבל.
- פרסום מבחני תמיכה במחקר יישומי הן בתעשייה (3 מש"ח, באמצעות מענקים לחברות אגטק ע"י הרשות לחדשנות) והן באקדמיה (3 מש"ח, באמצעות המדענית הראשית במשרד החקלאות).

הצמחת הדור הבא של חקלאי החבל

- עריכת סקר מקיף למיפוי החסמים וכיווני חשיבה אפשריים לקידום כניסת חקלאים חדשים לפעילות בחבל
- גיבוש מבחן תמיכה להשקעות הון לעידוד כניסת חקלאים חדשים בהיקף של 25 מש"ח באמצעות מנהלת ההשקעות במשרד החקלאות (יפורסם לציבור בימים הקרובים).

השקעות הון לפיתוח משקי החבל ומיזמים חקלאיים אזוריים

- פרסום מבחן תמיכה להשקעות הון במשקים חקלאיים בהיקף של 180 מש"ח באמצעות מנהלת ההשקעות במשרד החקלאות. במסגרת שלב מקדמי שהתקיים, נרשמו יותר מ-300 משקים.
- פרסום מבחן תמיכה להשקעות הון בשדרוג ואוטומציה של בתי אריזה אזוריים באמצעות רשות ההשקעות במשרד הכלכלה ובתיאום עם משרד החקלאות, בהיקף של 40 מש"ח.
- הקצאת 20 מ' ש"ח להעתקת חממות צמודות גדר בנתיב העשרה, באמצעות מועצה אזורית חוף אשקלון.

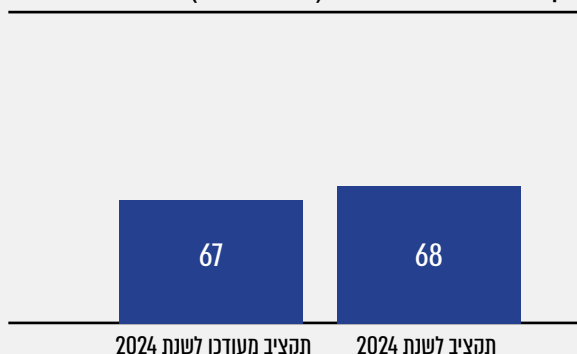
השקעה בתשתיות התומכות בחקלאות מתקדמת ומקיימת

- הקמת ועדת היגוי רחבה יחד עם המשרד להגנת הסביבה, משרד החקלאות ונציגי המועצות לקידום וסנכרון פעילות הטיפול בפסולת חקלאית במרחב. בתקופה הקרובה צפויים להתפרסם מבחני תמיכה לקידום מתקני מחזור והשבה.
- גיבוש תוכנית להדברה אזורית במטעי האזור יחד עם משרד החקלאות ומועצת הצמחים בהיקף של 5 מש"ח.
- גיבוש תוכנית לתגבור מערך וטרינרי אזורי יחד עם אשכול נגב מערבי והשירותים הווטרינריים במשרד החקלאות, בהיקף של 5 מש"ח.

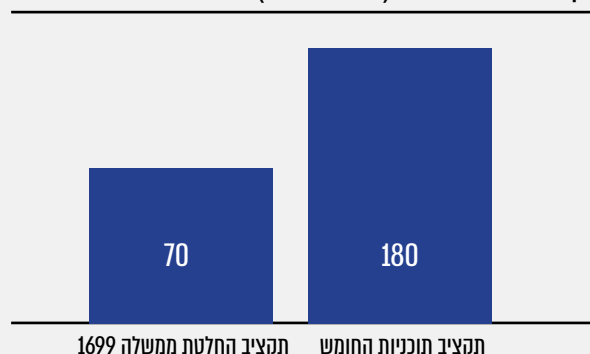
מטרות פעילות הצוות:

- קידום התיירות בחבל כמנוע צמיחה כלכלי וקידום עסקים קטנים.
- התיירות כחלק ראווה לציבור לשיקומו ופיתוחו של החבל

תקציב התחום לשנת 2024 (במיליוני ש"ח)

תקציב התחום לחומש (במיליוני ש"ח)

עיקר העשייה עד היום

הצוות פועל לקידום של חמישה פרויקטים בתחומי העשייה המרכזיים: ארגון אזורי שמטרתו חיזוק גופי התיירות האזוריים והגברת שיתופי הפעולה ביניהם, מענה לניהול מבקרים תוך חיזוק הכלכלה המקומית, קידום אירועים חבליים ופיתוח תשתיות בסיסי, השקעות הון בעסקי תיירות ומתן ליווי מקצועי ועסקי, פיתוח אתרי תיירות משמעותיים והרחבת אפשרויות הלינה המוצעות בחבל בדמות אירוח כפרי ועירוני.

הישגים מרכזיים בתקופת הפעילות

גובשה תוכנית לסיורים
מסובסדים בחבל לחיזוק
הכלכלה המקומית
שתפורסם בהקדם

החל תהליך תכנון
סטטוטורי תומך תיירות
באמצעות אגף התכנון
במשרד התיירות.

הוקם צוות היגוי משותף לגופי
התיירות האזוריים (אשכול נגב
מערבי, עמותת תיירות שקמה-
בשור והקרן לפיתוח שדרות),
וגובשה תוכנית להגברת שיתוף
הפעולה ושדרוג יכולות בתחום
התיירות בהיקף של 2.5 מ"ח.

פורסמו שני קולות קוראים
להשקעות הון בחבל:
• פיתוח תשתיות תיירות
ציבוריות בחבל על סך 31
מ"ח.
• השקעות הון בעסקי תיירות
מקומיים על סך 8 מ"ח.

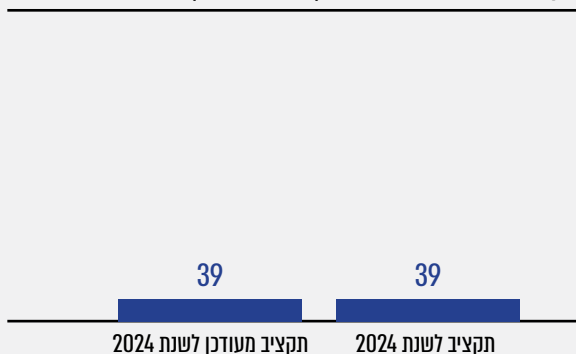

חיזוק ופיתוח של הרשויות המקומיות שיישוביהן נכללים בחבל לעצמאות ולאיתנות כך שיוכלו להוביל הליכי שיקום, חידוש וצמיחה בת-קיימא של החבל, בדגש על צמיחה דמוגרפית, חברתית, כלכלית ושיפור רמת השירותים ורמת החיים של תושביו.

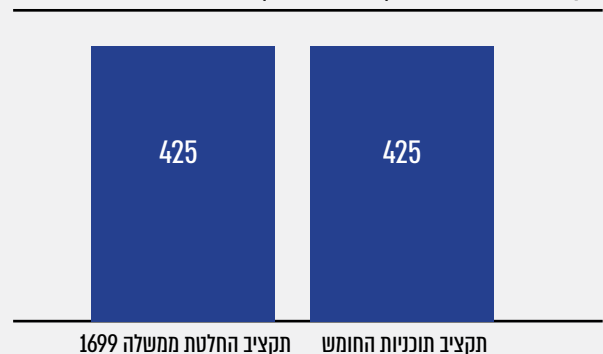
מטרות פעילות הצוות:

- התאמת המבנה הארגוני ברשויות המקומיות בחבל להתמודדות עם אתגרי השיקום והריפוי.
- שיפור יכולות הביצוע של הרשות על ידי שימור וגיוס כוח אדם איכותי ומומחה, התאמת מנגנוני העסקה לשלב השיקום, ריפוי וחיזוק השדרה הניהולית תוך ליווי ופיתוח ההון האנושי והארגוני.
- מיצוב ושיפור רמת המקצועיות והיעילות של הרשות המקומית על ידי הטמעת נוהלי עבודה ושגרות עבודה שיתמכו במבנה הארגוני המעודכן ובצמיחה העתידית.
- התאמה ושדרוג המערכים הדיגיטליים של הרשות לטובת שיפור השירות לתושבים וללקוחות הרשות

תקציב התחום לשנת 2024 (במיליוני ש"ח)

תקציב התחום לחומש (במיליוני ש"ח)

עיקרי העשייה עד היום

הצוות פועל לקידום של ארבעה פרויקטים בארבעה תחומי עשייה מרכזיים: מענה ארגוני לצרכים מוניציפליים מעודכנים - על ידי סל למשרות זמניות ורכישת שירותים, מודל תמריצים ומענקים, פיתוח הון אנושי וארגוני, ושיפור המערך הדיגיטלי ברשויות המקומיות. בימים אלה פועלת המנהלת לשינוי החלטת הממשלה כדי להעביר את האחריות על משימת חיזוק הרשויות למנהלת תקומה בשיתוף משרד הפנים. עם קבלת ההחלטה, תיערך מנהלת תקומה עם מבחני התמיכה המתאימים במטרה להוציא את התוכנית אל הפועל.

הישגים מרכזיים בתקופת הפעילות

מתן מענה ראשוני לתוספת כוח אדם ייעודי ברשויות

במהלך חודש פברואר, אושרו תקנים חדשים ותקציב לרשויות כדי לסייע להן להתמודד עם המציאות המורכבת: החזרת שירותים מוניציפליים, טיפול בקהילות שטרם חזרו ומתן פתרונות ייעודיים למספר תחומים קריטיים ובהם: חוסן (רווחה וחינוך) וחיזוק מקצועי משמעותי בתחום ניהול הפרויקטים, וזאת כדי לאפשר לרשויות להיערך לטיפול בשלל נושאי השיקום הצפויים. המשרות הן זמניות למשך שנתיים. הרשויות אישרו את התקנים מול משרד הפנים כבר בחודש אפריל וחלק מהמשרות אוישו בבעלי התפקידים שהחלו בעבודתם ברשויות.

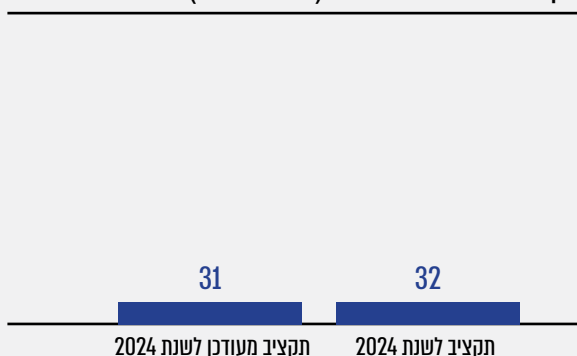
תקציב הפרויקט: 17 מ"ח לשנתיים.

הגברת תחושת הביטחון של האזרחים על ידי תגבור משמעותי של יכולות המטרה בתשתיות, באמצעי לחימה ובשוטרים, במרחב העירוני והכפרי בתחומי החבל, ותגבור המענה המשטרי באזור החבל הדרומי.

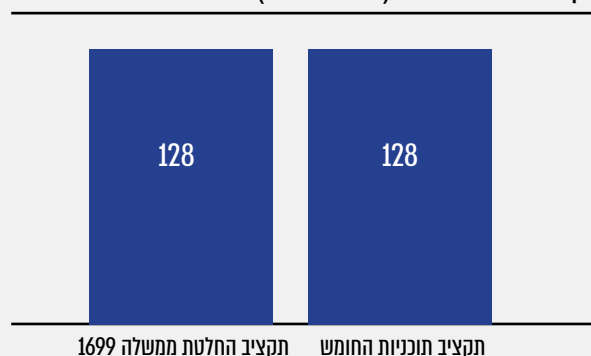
מטרות פעילות הצוות:

- חיזוק הביטחון האישי של תושבי החבל והרחבת המענה נגד איום ביטחוני
- שמירה על תחושת הביטחון של תושבי החבל ושדרוג יכולות החילוץ, ההצלה והחוסן.

תקציב התחום לשנת 2024 (במיליוני ש"ח)

תקציב התחום לחומש (במיליוני ש"ח)

עיקרי העשייה עד היום

הצוות פועל לקידום של ארבעה פרויקטים בתחומי עשייה מרכזיים: ביטחון קהילתי ומניעת אלימות, חיזוק מערך כיבוי והצלה בחבל, תגבור ואבטחת מוסדות חינוך, ותגבור משטרת ישראל בחבל.

הישגים מרכזיים בתקופת הפעילות

אבטחת מוסדות חינוך - שינוי בתפיסת ההפעלה של משטרת ישראל לאבטחת מוסדות חינוך בחבל ע"י תגבור מאבטחים לגני הילדים ובתי הספר בעיר שדרות ובמועצות האזוריות - נוספו נייפות עם מאבטח חמוש הנעות בין גני הילדים, נוספו שעות הכשרה של מאבטחי בתי הספר ועוד.

בניית בניין המשטרה בעיר שדרות - שיקום וחיזוק של משטרת שדרות שהפכה לסמל באירועי 7.10.2023. הפרויקט נמצא בשלב יציאה למכרז של קבלנים ומתכננים.

פעילות הסברה של כיבוי אש

תחומי התיעוד, ההנצחה והמורשת מהותיים לשיקום ולפיתוח היישובים והם בעלי משקל רב בשיקום חבל תקומה. שימור הזיכרון, תיעוד ופיתוח המורשת תורמים לחיזוק החוסן האישי, הקהילתי, האזורי והלאומי וכן לחיזוק הסולידריות והליכודות הלאומית והבין-לאומית. על כן גובשה תוכנית רחבה וארוכת טווח לתיעוד, שמירת התיעוד והזיכרון והנצחה לאומית של אירועי 7.10 ומלחמת "חרבות ברזל" תוך התייחסות רגישה ומעמיקה ואינטגרציה בין תחומים, קהילות, ושותפים נוספים בחבל תקומה.

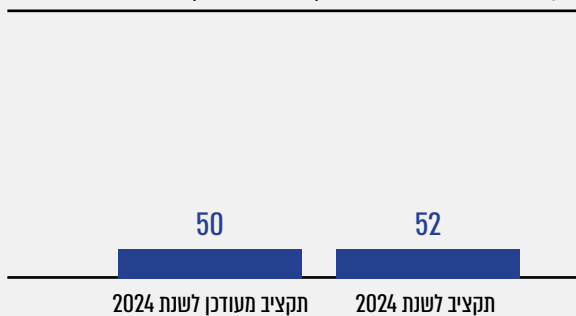
מערך הנצחה ומורשת מתכלל את עבודות המשרדים השותפים בתחומי ההנצחה והמורשת, מבצע בקרה על תוכניות העבודה ואינטגרציה של תוכניות ההנצחה והמורשת בתוכנית האסטרטגית לתכנון המרחב.

מטרת הפעילות:

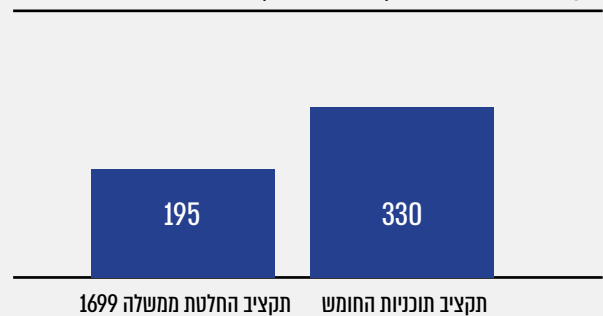
מורשת - תוכנית "מרחב המורשת" בהובלת משרד המורשת - תוכנית רב שנתית לשימור, תיעוד ופיתוח תשתיות מורשת בחבל תקומה ופיתוח עוגני מורשת.

הנצחה - תאגיד הנצחה לאומי, שאותו יקים משרד ראש הממשלה, ויהיה אמון על היבטי הזיכרון וההנצחה לשנים הבאות, לרבות הקמת מרכז הנצחה לאומי.

תקציב התחום לשנת 2024 (במיליוני ש"ח)

תקציב התחום לחומש (במיליוני ש"ח)

החלטת ממשלה 2172

ב-8.9.2024 התקבלה החלטת ממשלה שעניינה הסדרת תוכניות הפעולה בסוגיית המורשת וההנצחה. במסגרת ההחלטה הטיילה הממשלה על משרד ראש הממשלה לפעול לקידום הקמת תאגיד הנצחה לאומי ואתר הנצחה לאומי והקצתה לשם כך מקדמה של 5 מיליוני ₪ לשנת 2024 (מתוך תוכנית רחבה מתוכננת של 150 מיליון ₪). על משרד המורשת הוטל לקדם תוכנית רב-שנתית לשימור, תיעוד ופיתוח תשתיות מורשת בחבל תקומה ופיתוח עוגני מורשת. סך התקציב לטובת מהלך זה עומד על 160 מיליוני ₪ (37 מ' בשנת 2024).

כמו כן, ייעדה ההחלטה תקציב עבור ארכיון המדינה, לפעילות בתחום התיעוד הדיגיטלי, על סך 10 מיליון ₪ (2.7 מ' בשנת 2024). תקציב נוסף יועד עבור משרד רה"מ לקידום פעילויות תוכן והנצחה בשנת תשפ"ה, על סך 15 מיליון ₪ (5 מ' בשנת 2024).

הישגים מרכזיים בתקופת הפעילות

- תיעוד תשתיות פיזיות (פוטוגרימטריה) - בוצע תיעוד תלת ממד של ההרס והנזק לתשתיות הפיזיות במרבית יישובי תקומה והשטחים הציבוריים. התיעוד נמשך.
- איסוף ושימור ממצאים מוחשיים (חפצים, כלי רכב ועוד) - בוצע במרבית יישובי החבל והשטחים הציבוריים. האיסוף נמשך.
- סקר אדריכלי שימור ביישובי חבל תקומה שנפגעו במתקפה, ויצירת תיק תיעוד יישובי.
- סקר מבנים היסטוריים בשימור ומורשת.

לאן מועדות פנינו?

בדוח הביצוע הראשון של מנהלת תקומה אפשר להיווכח בעיקרי העשייה של המנהלת בחמשת החודשים הראשונים מאז אישור תוכנית החומש האסטרטגית. במהלך החודשים הקרובים, עד לפרסום דוח הביצוע הבא, המנהלת עתידה להמשיך ולנוע קדימה במסגרת המאמץ לשיקום ופיתוח חבל תקומה.

מעבר לשלב היישום בתחומים רבים

מנהלת תקומה נכנסה לאחרונה לשלב יישום התוכנית האסטרטגית, לאחר שלב התכנון האסטרטגי ותכנון פרטני מקיף. בשלב זה נדרשת עבודה על פרויקטים מרובים במקביל, תוך מתן דגש על הוצאת פרויקטים לדרך במהירות וביעילות, תיאום עם מגוון רב של משרדי ממשלה, הרשויות המקומיות ושותפים רבים נוספים.

מיקוד פעילות לרבעון האחרון של שנת 2024:

- התאמה, הכשרה ופיתוח כוח אדם בדגש על:
 - **חינוך בלתי פורמלי** - העצמת המדריכים החברתיים תוך מתן יכולת לתגמל ולתמרץ.
 - **עובדים סוציאליים** - אישור חוזר של הממונה על השכר למודל תגמול הוליסטי שכולל רכיבי תמרוץ, שימור והכשרות מקצועיות יחד עם משרד הרווחה.
- **השלמת האכלוס באתרי הביניים הכפריים.**
- **שיקום מבני קבע** - אישור כלל תוכניות השיקום ל-10 היישובים עם הפגיעה הקשה ביותר.
- **הקמת תשתיות חדשות** - לצד השיקום הפיזי, יושם דגש על שדרוג תשתיות ביישובים, כגון תחבורה, ביוב, ומערכות מים, כחלק מתהליך השיקום.
- **תעסוקה ועסקים קטנים** - פרסום תוכנית יחד עם אשכול נגב מערבי המאפשרת לעסקים בחבל לחזק את החוסן התעסוקתי והכלכלי באמצעות תוכנית התערבות ייעודית. כמו כן, פרסום מבחן תמיכה במשותף עם משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי לשיפוץ, הקמה ו/או תמיכה במתחמי עבודה מרחוק ברשויות החבל.
- **מסחר, תעשייה ופיתוח כלכלי אזורי** - לאור הביקושים במסלול השקעות הון, מאמץ להרחבת המענה התקציבי המקורי שיועד למסלול לשם שימור הפעילות העסקית בחבל. בנוסף, פרסום מבחן תמיכה למתן תקציבים לפיתוח פרויקטים מניבי הכנסה לרשויות המקומיות בחבל למען חיזוק העצמאות הכלכלית שלהן.

קידום מסגרות נורמטיביות

- קידום חוק תקומה: בהמשך לתזכיר החוק שפורסם בחודש אפריל, בכוונת המנהלת לקדם הצעת חוק שתגדיר את חבל התקומה כ"אזור מיקוד לאומי", תגדיר את סמכויות המנהלת ותקציביה, ותקדם נושאים נוספים הדורשים חקיקה.
לצד זאת ובמידת הצורך תפעל המנהלת לקידום החלטת ממשלה משלימה למרכיבי הפיתוח של חבל התקומה: בהתאם לאמור בהחלטת ממשלה 1699, תקודם החלטת ממשלה משלימה למרכיבי הפיתוח בתוכנית האסטרטגית לשנים 2025-2028, על סך 5 מיליארד ₪.
- המנהלת קידמה מספר הקלות בכל הנוגע לתהליכי ההתקשרות, בתמיכות וברכש, של המנהלת ושל משרדי הממשלה בכל הנוגע לחבל התקומה. בתוך כך אפשר לציין את תיקון חוק התכנון והבנייה לעניין פטור מהיתר ותוכנית, את תקנות חובת המכרזים הייעודיות מחודש דצמבר 2023 ואת התיקון להוראת התכ"מ תמיכות בגופים אחרים מחודש בספטמבר 2024. בכוונת המנהלת לפעול להארכת ולהרחבת ההקלות ככל שיידרש לטובת יישום יעיל של התוכנית לשיקום ולפיתוח החבל.

יעדים ומדדי התוצאה לשיקום ופיתוח החבל

המנהלת תקבע ערכי יעד למפת המדדים לשיקום ופיתוח החבל שפורסמה בדוח זה ותפעל להטמיע את המדדים והיעדים בפרויקטים בשטח כדי שישמשו מצפן לעשייה.

מהלכי מעקב ובקרה

המנהלת תרחיב ותעמיק את יכולות המעקב והבקרה שלה בנוגע למימוש התקציבים, הפרויקטים עצמם, והשגת היעדים שהוגדרו בתוכנית החומש. כל מערכי המנהלת יפעלו לפי מנגנוני מעקב ובקרה מתוקננים ויתקיימו דיונים רבעוניים לבחינת ההתקדמות.

עימוד ועיצוב: משרוקית